

Годъ 2-й.
1913.

ХРИСТІАНСКІЙ ВОСТОКЪ

СЕРІЯ, ПОСВЯЩЕННАЯ ИЗУЧЕНІЮ ХРИСТІАНСКОЙ
КУЛЬТУРЫ НАРОДОВЪ АЗИИ И АФРИКИ.

ТОМЪ II

ВЫПУСКЪ III.

Изданіе Императорской Академіи Наукъ.

Содержаніе:

I. Марръ, Н. Я. Забѣтки по текстамъ св. Писанія у древнихъ армянъ и грузинъ (стр. 263—274).	V. Бенешевичъ, В. Н. Грузинскій великій номоканонъ по спискамъ Тифлисскаго Церковнаго Музея (стр. 349-377).
II. Джаваховъ, И. А. Слово св. Іоанна Златоуста о врожденномъ и предо-предѣленномъ злѣ (стр. 275 — 280).	VI. Марръ, Н. Я. Эчміадзинскій фрагмента древне-грузинской версіи Ветхаго Забѣта (стр. 378—388).
III. Ивановъ, А. И. Исторія монголовъ (Юань-ши) объ асахъ-аланахъ (стр. 281—300).	VII. Крачковскій, И. Ю. Одна изъ мелькитскихъ версій арабскаго Синаксаря (стр. 399—398).
IV. Кекелидзе, К. С. Житіе и подвиги св. Іоанна, католикоса Урхайскаго (стр. 301—348).	VIII. Разныя извѣстія и забѣтки (стр. 399—407). Таблица XXXIV.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

Вас. Остр., 9 лин., № 12.

1914.

IV.

Житіе и подвиги св. Іоанна, католикоса Урхайскаго.

ВВЕДЕНІЕ.

I. Свѣдѣнія о церкви Урхайской или Едесской.

Городъ, извѣстный у грековъ подъ именемъ Ἐδεσσα, у арабовъ—el Roḥa, у сирійцевъ—Oḥay (яков.—Ūḥoy), у армянъ и грузинъ—Urha, считается однимъ изъ древнихъ центровъ христіанства на Востокѣ. Какъ бы ни смотрѣть съ научной точки зрѣнія на сказаніе о перепискѣ царя Авгаря съ Іисусомъ Христомъ, о присылкѣ ему Спасителемъ Своего нерукотвореннаго образа, о миссіонерствѣ въ Едессѣ апостоловъ Θомы, Θаддея и Ананіи¹⁾, одно несомнѣнно, что въ концѣ II или началѣ III вѣка христіанство въ Едессѣ было религіей государственной и отсюда оно проникало къ сосѣднимъ народамъ, между прочимъ, въ Арменію и Иверію²⁾. Возвращенная трудами препод.

1) R. A. L i p s i u s. Die edessenische Abgarsage, kritisch unterucht (Braunschweig 1880).

2) В. Б о л о т о в ъ, Лекціи по исторіи древней церкви, II, стр. 256—257. По преданію, жившему въ грузинской церкви, послѣднюю связывала съ церковью Едесскою копія съ нерукотвореннаго образа, доставленная въ Грузію препод. Антоніемъ Мартмкобскимъ. Преданіе это нашло полное свое выраженіе въ пѣснопѣніяхъ, составленныхъ въ XIII в. католикосомъ Арсеніемъ III Булмаисидзе; вотъ нѣкоторыя характерныя изъ этихъ пѣснопѣній:

დღეს არე სულნელებისად, დღეს ნიავი ცხრე-
ბისად მოეფინა ქართველთა ერთა ზედა. ევლა-
ვიოს ღირსისა მიერ ედესიას გამოჩინებუ-ლი
დიდებული ხატი, უცვალელები სახე ქს
ღთისად. რლი ანტონისაგან მოღწეობითა
ღთისადთა მოგუეცა. Рук. цер. муз. № 85, л.
288^b.

ვისმინოთ ერთო სახარებათა და აღვიდეთ თა-
ბორს გონებითა. ქმნ მამული დიდებად თვისი
მოწაფეთა გამოუცხადა. რაოდენ ძალ-ედვა მი-
წისათა. ხოლო აქა დღეს და დაქსნილსა ავგა-
როს ტილოსა ზედა დაუბეჭდა უცვალელებლად
იგივე ხატი. რომელმან ამან კეცი დატკაკრა. და
კეცმან კდ მსგავსი დაჰბეჭდა. რომელი ღირსი-
სა ანტონის მიერ მოღწეობითა ზენადთა ქართ-
ლად მოგუენიქა ჩ.ნ. Рук. № 85, л. 289^a.

ელიადს და მოსესგან ღთად აღსარებული თა-
ბორს მეფჳ. მამისა დიდებითა განბრწყინვებუ-
ლი. დღეს უცვალელებლად ყდ უბრწყინელსა
ხატსა თვისსა მოგუანიჭებს ედესიით კეცსა ზე-
და ტილოდას მისგან გარდამოტვფრულსა.

№ 85. л. 291^b

«Днесъ струя благовонія, днесъ прохлада
спасенія по всему народу Карѣтскому разли-
лись,—<именно> явленный въ Едессѣ препо-
добнымъ Евлавіемъ славный образъ — точ-
ный ликъ Христа Бога, который данъ намъ
черезъ Антонія по промышленію Божию.

Послушаемъ, людіе, Евангеліе и взы-
демъ мысленно на Θаворъ: Христосъ при-
родную свою славу ученикамъ явилъ, на-
сколько можно было земнороднымъ, нынѣ
же здѣсь разслабленному Авгарю на полотнѣ
изобразилъ точно тотъ же самый образъ, ко-
торый отпечатлѣлся на глинѣ, глина же ото-
бразила подобіе, черезъ преподобнаго Анто-
нія, по промышленію Вышняго, въ Карѣліи
намъ дарованное.

Ильею и Моисеемъ на Θаворѣ Богомъ
признанный царь, осіянный славою Отца,
днесъ пречистый образъ свой, на гдинѣ съ
полотна точно отпечатлѣвшійся, изъ Едессы
намъ даруетъ».

Ефрема Сирина, основателя въ Едессѣ знаменитой богословской школы, епископовъ — Раввулы, Ивы и др., буруемаемая то арианской, то несторіанской волной, церковь Едесская до VII вѣка являлась крупнѣйшимъ центромъ восточно - христіанской культуры и просвѣщенія. Но послѣ завоеванія арабами христіанство почти исчезло въ Едессѣ и только между 1097—1146 гг. здѣсь существовало христіанское графство, основанное Балдуиномъ Фландрскимъ. Мы не располагаемъ достаточными данными для изученія прошлаго церкви Едесской даже за цвѣтушій періодъ ея жизни, за время же арабскаго владычества такихъ данныхъ, можно сказать, совсѣмъ нѣтъ, если не считать Житія святого Θεодора, архіепископа Едесскаго, современника императора Михаила и матери его Θεодоры (842—867)¹). Поэтому считаемъ своевременнымъ опубликованіе подлежащаго документа, вносящаго нѣкоторый свѣтъ въ темную область церковно-исторической науки.

II. Историко-агіографическій и догматико-полемическій анализъ памятника.

Издаваемыйъ памятникъ со стороны содержанія можно разсматривать съ двухъ сторонъ: историко-агіографической и догматико-полемической.

Съ историко-агіографической стороны онъ насъ знакомитъ съ личностью невѣдомаго до сихъ поръ святителя Едесской церкви временъ халифа Харун-ар-Рашида, святого Іоанна. За последнее время Харун-ар-Рашиду значительно повезло въ смыслѣ открытія новыхъ матеріаловъ, бросающихъ свѣтъ, по крайней мѣрѣ, на церковную его политику; таковы матеріалы агіографическіе, по преимуществу грузинскіе. Такъ, недавно издано Житіе св. Антонія Раваха, замученнаго при Харунѣ²); скоро появится въ свѣтъ открытое нами и уже печатаемое Житіе одного сирійскаго подвижника временъ ар-Рашида, пренод. Тимофея Стилита. Къ этому же циклу произведеній должно отнести и издаваемый нынѣ текстъ. Текстъ этотъ не даетъ намъ полной и обстоятельной біографіи св. Іоанна Урхайскаго; онъ насъ знакомитъ съ однимъ лишь эпизодомъ изъ его жизни, касающимся пренія его съ вліятельнымъ при дворѣ Харун-ар-Рашида евреемъ, по имени Финеесъ. Въ Житіи, всецѣло посвященномъ описанію сопровождавшихъ Это преніе чудесъ, мы обнаруживаемъ нѣсколько историческихъ штриховъ.

Такъ, прежде всего, останавливаетъ, на себѣ вниманіе отмѣченный уже

---

1) «Житіе иже во святыхъ отца нашего Θεодора, архіепископа Едесскаго», изд. проф. И. Помяловскаго. Петерб. 1892. (Записки историко-филологическаго факультета Императ. С.-Петербург. Университета. ч. XXIX).

2) P. Peeters. S. Antoine le néo-martyr (AB, t. XXXI). I. Кипшидзе, Житіе и мученичество св. Антонія Раваха (ХВ. т II вып.1).

фактъ необычайнаго вліянія при дворѣ халифа еврея Финееса. Правда, въ дошедшихъ до насъ историческихъ документахъ объ еврей Финеесъ и о той роли, какую онъ игралъ при дворѣ халифа, ничего не извѣстно, но мы знаемъ, что къ евреямъ, въ рукахъ которыхъ были сосредоточены торговля

и промышленность¹⁾), нерѣдко прибѣгали даже для дипломатическихъ сношеній съ иностранными государями. Среди нихъ встречались и ученые, получавшіе образование въ такихъ просвѣтительныхъ центрахъ, какъ Сура и Пумбадита, считавшіяся на берегу Евфрата средоточіемъ еврейской образованности. Извѣстенъ, напр., рассказъ, быть можетъ и въ самомъ дѣлѣ легендарный, будто Харунъ послалъ Карлу Великому, по его просьбѣ, ученаго раввина изъ Вавилоніи, Махира, сдѣлавшагося основателемъ талмудической школы въ Нарбоннѣ²⁾. Вполнѣ попятно, что вліятельные евреи не пропускали случая вредить интересамъ христіанства, раздираемаго къ тому же взаимными интригами несторіанъ, яковитовъ и мелькитовъ. Въ виду сказаннаго нѣтъ ничего невѣроятнаго въ рассказѣ издаваемаго Житія относительно ученаго Финееса, еврея даже по имени³⁾.

По проискамъ этого еврея Харун-ар-Рашидъ возненавидѣлъ христіанъ и отрѣшилъ ихъ отъ должности писцовъ, а также отъ придворной службы. При всей стѣпенности своего положенія, христіане во время Харун-ар-Рашида въ качествѣ врачей и писцовъ еще занимали въ мусульманскомъ государствѣ вліятельныя мѣста. Въ медицинѣ сохраняла свое значеніе школа, основанная при Сасанидахъ въ Джундейшапурѣ; представитель этой школы Гавріиль, сынъ Бохтъ-Ишу, нѣсколько разъ упоминается у Табари, какъ врачъ и приближенный Харун-ар-Рашида⁴⁾. Доступъ къ халифу преимущественно имѣли несторіане и яковиты, напр., упомянутый Гавріиль былъ несторіанинъ, извѣстный нотаріусъ Харуна Исмаиль баръ-Салихъ принадлежалъ къ яковитамъ⁵⁾, но и мелькитамъ не былъ закрытъ входъ къ нему; по рассказу Евтихія, мелькитскій патріархъ Александры, Балатіанъ, искусный врачъ, исцѣлилъ любимую наложницу халифа⁶⁾, по издаваемому же нами Житію преп. Тимоѳея Стилита антиохійскій патріархъ Теодоритъ вылѣчилъ обожаемаго сына его—Эл-Эмина. Замѣчательно, что, по всѣмъ имѣющимся въ

---

1) В. Б. Бартольдъ, Карлъ Великій и Харунъ ар-Рашидъ (ХВ. т. I, вып. 1, стр. 75).

2) Ibid., стр. 75, 78.

3) См. Исход. VI, 25; Числ. XXV, 11; I. Нав. XXII, 13; Суд. XX, 28; 1 Цар. 1,3, II, 34, IV, 17, 19, XIV, 3; 1 Езд. VII, 5; VIII, 2, 33; Псал. CV, 30.

4) Бартольдъ, *op. cit.* стр. 92.

5) Ibid.

6) Н. А. Мѣдниковъ, Палестина отъ завоеванія ея арабами до крестовыхъ походовъ по арабскимъ источникамъ. стр. 278—279.

нашемъ распоряженіи даннымъ, мелькиты благорасположеніе къ себѣ Харун-ар-Рашида покупаютъ не иначе, какъ цѣною чудесъ. Такъ, египетскимъ мелькитамъ возвращены были церкви, отнятыя у нихъ яковитами, послѣ того, какъ патріархъ Балатіанъ исцѣлилъ наложницу халифа¹⁾; по Житію преп. Тимоѳея Стийита, ар-Рашидъ, нослѣ чудеснаго исцѣленія его сына патріархомъ Антиохійскимъ Теодоритомъ, 1) разослалъ по всѣмъ областямъ своего царства, гдѣ только жили христіане, письма въ утѣшеніе и облегченіе ихъ, 2) освободилъ священниковъ и монаховъ отъ податей и 3) оградилъ церкви

отъ всякихъ притѣсненій и убытковъ. По издаваемому же нынѣ Житію св. Іоанна Харунъ, свидѣтель всѣхъ совершенныхъ Іоанномъ чудесъ, завершеніемъ которыхъ было воскрешеніе его дочери, «приказалъ христіанамъ проявлять вѣру свою и чины, равно какъ радость и службы безъ страха и прикрытія; онъ освободить христіанъ отъ, всякихъ податей, невзгодъ и пренебреженій... и повелѣлъ строить церкви по всему царству своему».

Когда могло имѣть мѣсто описываемое въ Житіи преніе св. Іоанна съ Финеесомъ?

Несмотря на большой интересъ правленія Харун-ар-Рашида, въ исторической литературѣ не существуетъ ни одной научной монографіи, всесторонне освѣщающей его жизнь и дѣятельность ²⁾. Неудивительно поэтому, если прямого отвѣта на поставленный вопросъ у насъ нѣтъ; тѣмъ не менѣе есть нѣсколько данныхъ къ разрѣшенію его; 1) Харунъ лишаетъ христіанъ въ своемъ государствѣ всѣхъ должностей и разрушаетъ церкви: 2) въ это время онъ находится въ городѣ Раккѣ; 3) послѣ воскрешенія дочери его св. Іоанномъ Харунъ, въ знакъ расположенности своей къ христіанамъ, прекращаетъ вражду съ греками. Рашидъ, какъ извѣстно, посѣщалъ Ракку довольно часто, но посѣщенія эти не отличались продолжительностью, только разъ онъ оставался тамъ цѣлыхъ два года, съ 798 по 800 годъ ³⁾. Издаваемое Житіе предполагаетъ именно продолжительное и неслучайное пребываніе халифа въ Раккѣ. Онъ тамъ живетъ не одинъ, а съ семьей, такъ что дочь его, умершая въ Раккѣ, погребается тамъ же, въ дворцовомъ саду, причѣмъ отъ погребенія ея до воскрешенія прошло 47 дней. Узнавъ объ изданіи указа противъ христіанъ, св. Іоаннъ готовится къ отъѣзду изъ Едессы въ Ракку, къ халифу, въ продолженіе 80 дней.

Если описываемое въ Житіи событіе мы отнесемъ ко времени пребы-

---

1) Н. А. Мѣдниковъ. Палестина, стр. 278.

2) А. А. Васильевъ, Карлъ Великій и Харунъ ар-Рашидъ (ВВр, XX, I, стр. 69).

3) В. Баргольдъ, *op. cit.* стр. 83. P. Peeters, S. Antoine le péo-martyr, p. 418.

ванія Харуна въ Раккѣ въ 798—800 гг., то не трудно будетъ указать мѣсто въ исторіи и тому перемирію съ греками, которое, по Житію, было выраженіемъ расположенности Харуна къ христіанамъ, заслуженной послѣдними чудесами св. Іоанна, въ особенности же воскрешеніемъ дочери халифа. Какъ извѣстно, со времени воцаренія Харуна, т. е. съ 786 г. по 800—801 г. ежегодно происходили столкновенія между арабами и византійцами ¹⁾, и только около указаннаго времени былъ заключенъ миръ, но съ дворцовымъ переворотомъ 30—31 октября 802 года, имѣвшимъ слѣдствіемъ низложеніе императрицы Ирины и возведеніе на престолъ Никифора, по арабскимъ извѣстіямъ, опять возобновились войны между Византіей и халифатомъ ²⁾. Устанавливаемая нами дата какъ будто противорѣчитъ извѣстіямъ арабскихъ историковъ, по которымъ до 191 года Гиджры (17 ноября 806 г.—5 ноября 807 г.) положеніе христіанъ въ халифатѣ было вполне удовлетворительно, такъ что они едва ли могли жаловаться на халифа; за исключеніемъ

возможныхъ во всѣхъ государствахъ злоупотребленій при сборѣ податей, христіане, какъ таковыя, не подвергались никакимъ особеннымъ гоненіямъ и, принимая во вниманіе, что они были народомъ, подвластнымъ мусульманамъ пользовались достаточной свободой: одѣвались какъ и всѣ, сохраняли свои церкви и строили новыя, совершали процессы, поступали на службу, какъ и при прежнихъ халифахъ ³⁾. Первое въ правленіе Харуна гоненіе на христіанъ началось въ 191 году гиджры, когда, будучи въ Раккѣ, онъ приказалъ разрушить церкви, находившіяся въ ас-Сагурѣ, въ пограничной съ византійскими владѣніями области. Кромѣ того онъ послалъ въ Багдадъ приказъ заставить зиммиевъ одѣваться и ѣздить верхомъ иначе, чѣмъ мусульмане ⁴⁾. Такимъ образомъ, при Харун-ар-Рашидѣ христіане до 806 года никакихъ преслѣдованій не испытывали, слѣдовательно, и описываемое въ Житіи гоненіе не могло имѣть мѣста въ 798—800 гг. Но приведенное извѣстіе арабскихъ историковъ не можетъ быть принято безусловно. Что Харунъ не относился индифферентно къ христіанамъ до 806 г., что онъ ихъ преслѣдовалъ, какъ христіанъ,—объ этомъ свидѣтельствуется вновь изданное Житіе св. Антонія Раваха, котораго Харунъ казнилъ между 798 и 805 годами ⁵⁾ за то, что, принявъ христіанство, онъ не захотѣлъ отречься

---

1) А. Васильевъ, *op. cit.* стр. 89.

2) В. Бартольдъ, *op. cit.* стр. 80.

3) Н. Мѣдниковъ, Палестина, II. стр. 757.

4) *Ibid.* стр. 759.

5) P. Peetera, S. Antoine le néo-martyr, p. 418—419. I. Кипшидзе, Житіе и мученичество св. Антонія-Раваха, стр. 58—60.

отъ него и вернуться въ мусульманство. До насъ достигло ясное историческое свидѣтельство о томъ, что въ *первыя годы* своего правленія Харунъ, во время похода на Кипръ, велѣлъ обезглавить византійскаго стратига Теофила за то, что послѣдній, несмотря на всѣ увѣщанія, не согласился отречься отъ христіанства и принять мусульманство ¹⁾. Житіе препод. Тимофея Стилита не оставляетъ сомнѣнія въ томъ, что Харунъ преслѣдовалъ христіанъ до 806 года. Не безразлично для нашего вопроса и наставленіе, которое даетъ ар-Рашиду законовѣдъ Абу-Юсуфъ, умершій въ 798 году: «О, повелитель вѣрующихъ! Тебѣ слѣдуетъ приказать мягко обращаться съ зимміями; обращать вниманіе, чтобы съ ними не поступали несправедливо, чтобы ихъ не обижали, не обременяли ихъ не по силамъ ихъ, ничего не отбирали отъ ихъ имущества сверхъ того, что слѣдуетъ съ нихъ по праву»²⁾. Это увѣщаніе далеко не говоритъ о томъ, что христіанамъ до 806 года жилось хорошо. И могло ли имъ житься хорошо, если Харунъ, видя въ христіанской Византіи опасную сосѣдку, къ которой естественно направлены были симпатіи подвластныхъ ему христіанъ, со дня восшествія своего на престоль до 800—801 г., какъ выше замѣчено, велъ непрерывныя войны съ нею?!

Помимо историко - агиографическаго значенія издаваемый текстъ важенъ, какъ противоіудаистическій полемическій памятникъ. Правда, памят-

никъ этотъ не блещетъ ни оригинальностью и новизною мыслей, ни глубиною ихъ развитія и аргументаціи, но онъ интересенъ какъ неизвѣстный до сихъ поръ Compendium обращавшихся въ современной богословской литературѣ догматико - полемическихъ положеній противъ іудеевъ, приведенныхъ въ известную систему, правда не совсѣмъ точно и вѣрно переданную переводчикомъ ея на грузинскій языкъ. Главный предметъ этого полемическаго трактата—троичность лицъ въ Богѣ при единствѣ существа. Доказательства троичности лицъ агиографъ беретъ 1) изъ природы человѣка, являющагося образомъ и подобіемъ Божиимъ, и 2) изъ Библии. Въ человѣкѣ онъ усматриваетъ умъ, рождающееся отъ него слово и сопровождающее слово дышаше или душу. Аналогія эта не нова; еще философъ Платонъ училъ о существованіи трехъ боговъ: бога высшаго, который есть причина всего и отецъ мира; бога второго—низшаго, который созданъ отъ, перваго и есть какой-то умъ, черезъ котораго все сотворено; наконецъ, бога третьяго, еще

---

1) Theophanis Chronographia, ed. de Boor, p. 465. А. Васильевъ, Карль Великій и Харунъ-ар-Рашидъ, стр. 90.

2) И. Мѣдниковъ, Палестина, стр. 1313 —1314.

болѣе низкаго, который созданъ отъ второго и есть душа¹). Но агиографъ беретъ настоящую аналогію, конечно, не у Платона непосредственно, а у представителей богословской мысли, подвизавшихся въ предѣлахъ сирійской церкви: у блаженнаго Теодорита, епископа Кирскаго, и у св. Іоанна Дамаскина. Блаженный Теодоритъ въ толкованіи на книгу Бытія говоритъ: «иной же найдетъ въ душѣ человѣка и другое еще болѣе точное подобіе Божіе... Умъ рождаетъ слово, съ словомъ же исходитъ и духъ, не рождаемый подобно слову, не всегда сопровождающій слово, исходящій вмѣстѣ съ рождаемымъ словомъ»²). Св. Іоаннъ Дамаскинъ учитъ: «какъ Умъ есть виновникъ Слова, такъ и Духа, черезъ посредство же Слова»³); «должно Слову имѣть Духа, потому что и наше слово не безъ дыхаіи»⁴).

Что касается доказательствъ изъ Библии, то, кромѣ классическихъ мѣстъ, Быт. I, 1—3 и Исход. III, 16, агиографъ приводитъ и 6-ой стихъ XXXII псалма, въ которомъ мысль о троичности усматриваетъ и св. Іоаннъ Дамаскинъ⁵); заканчиваетъ же онъ этотъ отдѣлъ полемики поясненіемъ взаимоотношенія между Отцомъ и Сыномъ, приводя слова Никео-Цареградскаго символа: «свѣта отъ свѣта, Бога истинна отъ Бога истинна, рожденна и не сотворенна».

Въ подтвержденіе истины единства существа трехъ лицъ Божества агиографъ ссылается на солнце, въ которомъ различаются кругъ солнечный, рождающійся отъ него свѣтъ и исходящая вмѣстѣ съ свѣтомъ теплота. И эта аналогія не новая: святые отцы и учителя церкви, въ поясненіе троичности лицъ при единствѣ существа, очень часто ссылаются на солнце, лучъ солнечный и свѣтъ, имѣющіе между собою и единство и различіе⁶).

III. Грузинскіе источники о св. Іоаннѣ Урхайскомъ.

Свѣдѣнія о св. Іоаннѣ Урхайскомъ сохранились въ памятникахъ лишь древне-грузинской церковной письменности. Житіе его мы издаемъ по фотографіи съ рукописи Британскаго Музея Add. 11281 (2764), описанной впервые, не совсѣмъ точно и полно, † А. С. Хахановымъ 7). Узнавши изъ

-
- 1) Plotini. Ennead. V, bibl. 1, cap. 3, 8, 13.
  - 2) In Genes. quaest. XX. Творенія блажен. Θεодорита епископа Кирскаго, ч. I, стр. 27, изд. Москов. Духовн. Академіи, 1905 г.
  - 3) Quaestiones et dubia, n. 24. Migne PG. 90, 814.
  - 4) В. Болотовъ, Къ вопросу о Filioque (ХрЧт, 1913, сент., стр. 1048).
  - 5) Parallel, lib. 1, c. 1.
  - 6) Митроп. Макарія, Православно-догматическое богословіе, т. I, стр. 208.
  - 7) ზრიტანის მუზეუმის ქართული ხელნაწერები. მოამბე, 1905, № 8. Хахановъ не указываетъ даже номера, подъ которымъ означенная рукопись записана въ каталогѣ Музея; перечень входя-

его описанія, что въ названной рукописи имѣется издаваемое нынѣ Житіе, заинтересовавшее насъ какъ по неизвестности св. Іоанна въ агиографіи, такъ и по своеобразности его титулатуры (католикосъ Урхайскій), мы решились раздобыть фотографію съ этого Житія я съ просьбой о семъ обратиться къ псаломщику Лондонской посольской церкви, кандидату Петерб. Духовной Академіи, К. Н. Фаминскому. По просьбѣ и порученію г. Фаминскаго, къ тому времени переведеннаго въ Италію, въ г. Бари, просимую фотографію мы получили отъ замѣстителя его въ Лондонѣ, В. Т. Тимоѣева 1). Спустя три мѣсяца по полученіи нами фотографическаго снимка съ издаваемаго Житія, появилась работа O. Wardrop, «Catalogue of Georgian manuscripts», въ которой въ числѣ другихъ грузинскихъ рукописей Британскаго Музея описана и Add. 11281, болѣе подробно и обстоятельно, чѣмъ у А. Хаханова 2).

Рукопись Add. 11281, на пергаментѣ, писанная мелкимъ «нусахуцури» (табл. XXXIV), приобрѣтена Британскимъ Музеемъ 11 Ноября 1837 года of an Armenian priest named Casanji, of Alexandria; она представляетъ собою Палестинскій Патерикъ, ибо заключаетъ въ себѣ Житія 1) Антонія Великаго, 2) Саввы Освященнаго, 3) Харитона, 4) Евѡимія Великаго, 5) Θεодосія Великаго, 6) Ефрема Сирина, 7) Іоанна Урхайскаго, 8) Кириака Отшельника, 9) Стефана и Никона 3), 10) Іоанна Хозевита, 11) Симеона Юродиваго и 12) Герасима Заіорданскаго. Чтобы опредѣлить время написанія рукописи, нужно обратить вниманіе на слѣдующія записи, сдѣланныя рукою текста:

<p>ღო ადიდენ სულითა მოძღვრნი ჩემნი სულიერნი იოვანე და მამა გი და ყლნი შვილნი მათნი სლრნი და მეცა შავ იოვანე მათითა ლოცვითა მიკსენ ცოდვათა ჩენთა-გან. ლ. 1. ქე მფლობელო ყლთა საუკუნეთაო,</p>	<p>Боже, прославь душой моихъ духовныхъ учителей, Іоанна и отца Георгія, и всѣхъ духовныхъ чадъ ихъ; и меня, чернеца Іоанна, молитвами ихъ избави отъ грѣховъ моихъ! Христе, владыка всѣхъ вѣковъ!</p>
---	--

шихъ въ составъ ея статей не полонъ: пропущены Житія св. Ефрема Сирина и Кириака отшельника; ურაპაელისა у него превратилось въ ურაპაელისა и т. п.

1) Считаеь прїятнымъ долгомъ выразить имъ обоимъ глубокую благодарность за любезную отзывчивость на обращеную къ нимъ просьбу.

2) Безъ погрѣшностей, главнымъ образомъ въ воспроизведенїи грузинскаго текста, не обошлось и у г. Wardrop; такъ, напр., въ заглавіи издаваемаго Житія у него мы находимъ: ორაპაელისა ვმ. რუკოპისნაგვმ. ურაპაელისა, ულო ვმ. ოლო, მიხსენ ვმ. მიკსენ, შენ ვმ. ქენ, ჩვენმან ვმ. ჩნმან.

3) Житіе этихъ святыхъ, современниковъ св. Аѳанасія Александрійскаго, подвизавшихся въ одно время въ Іерусалимѣ, издано А. С. Хахановымъ.

4) Въ каталогѣ Wardrop'a მოძღვრნი, p. 397.

<p>ადიდენ სულითა მოძღუარი და მამა ჩნი გიორგი და ყლი შვილი მათნი სლრნი: რლი შემოუკრიბნა: წმიდასა ამას ადგილსა: რლი დიდითა შრომითა მიჰმადლა ღნი და ალაშენა ყლთა სულთა შესავდრებელად და მე უღირსი და ყლთა შვილთა მისთა უნარჩევდესი კადნიერ ვიქმენ დაწერად თავისა სიგლახაკითა წიგნსა ამას... ლოცვა ყავთ იოვანესთვს. л. 56b, Ward. 403.</p> <p>ღირს ვიქმენ¹ გლახაკი და ფდ ცოდვილი... შავ იოვანე დაწერად წა ამას წიგნსა წთა მამათასა ბრძანებითა და ლოცვითა წსა მამისა სლრისა მღღრისა პრპხპლისითა... კრთხლმნ მიქელ მევემან ევლოგიაე გაყო... გავასრულე და შევმოსე და დავდევ წა ამას ადგილსა ჯრისასა რისა შენებასა თანა ვშავდებოდე ურჩი ესე... სალოცველად² ღთივ შემკობილთა მოძღუართა ჩემთა იოვანეს და პროხოლი მამისა. л. 369b. Ward. 400 - 401.</p>	<p>прославь душой учителя и отца нашего Георгія и всѣхъ духовныхъ чадъ его, которыхъ онъ собралъ въ святомъ семь мѣстѣ, построенномъ имъ, по благодати Божьей, съ большимъ трудомъ въ прибѣжище для всякой души; я, недостойный и послѣдній изъ всѣхъ чадъ его, дерзнулъ написать въ нищетѣ моей книгу сію... молитву сотворите объ Иоаннѣ.</p> <p>Удостоился я, убогій и прегрѣшный... чернецъ Иоаннъ, написать святую книгу сію святыхъ отцовъ по повелѣнію и молитвами святого отца и духовнаго учителя Прохора... Благословенный царь Михаилъ раздѣлили евлוגію... Окончилъ я, переплелъ и положилъ во святомъ мѣстѣ Креста, съ постройкой котораго шло и мое иночествованіе. ...Въ молитвенную память богоукрашенныхъ учителей моихъ Иоанна и Прохора отца.</p>
--	--

Этотъ же самый Георгій упоминается и въ заключительной части издаваемаго Житія въ слѣдующихъ словахъ:

<p>ქე ადიდე სულითა მამა ჩნი მღღრი გი და მომეც უღირსსა შვილსა კურთხევად მისი. л. 285b. Ward. 404.</p>	<p>Христе, прославь душой отца нашего, учителя Георгія, и даруй мнѣ, недостойному сыну его, благословеніе его! ³⁾</p>
--	--

Изъ этихъ записей видно, что рукопись переписана въ Крестномъ монастырѣ нѣкимъ Іоанномъ чернецомъ при строителѣ Крестнаго монастыря Георгіи Прохорѣ. Судя по тому, что въ записи упомянутъ импер. Михаилъ (или IV или V), переписку ея можно приурочить къ 1034—1042 годамъ.

- 1) у Ward. ვეძებ.
- 2) у Ward. სალოცველთად.
- 3) Онъ же упоминается еще на лл. 136 и 144^b. Ward. 403.

Сборникъ, съ котораго списывалъ чернецъ Іоаннъ, переведенъ или составленъ въ лаврѣ св. Саввы Освященнаго; по крайней мѣрѣ въ концѣ Житія свв. Стефана и Никона замѣчено слѣдующее:

<p>ითარგმნა ცხორებდა ესე წ~დათა მამათა წ~ისა მამისა ჩ~ნისა სანაღს ლავრასს. л. 305. Ward. 404.</p>	<p>Переведено Житіе сіе святыхъ отцовъ въ Лаврѣ святого отца на- шего Саввы.</p>
---	--

Судя по содержанию, издаваемое Житіе написано если не современникомъ св. Іоанна, то немного спустя послѣ него, во всякомъ случаѣ не позже конца IX вѣка. Переведено же оно на грузинскій языкъ не позже первой половины X вѣка. Въ самомъ дѣлѣ, въ извѣстномъ Стихирарѣ Микаэля Модрекили, сохранившемся въ рук. X вѣка Общества Распространенія грамотности среди грузинъ № 425, имѣется, между прочимъ, Служба и св. Іоанну Урхайскому, издаваемая нами нынѣ вмѣстѣ съ Житіемъ его. Служба эта должна представлять собою оригинальное произведеніе грузинскаго гимнографа, ибо съ начала до конца ее проникаетъ акростихъ, гласящій: «ვაქებდეთ იოვანეს ღირსსა მღდელთ-მოდღუარსა», что значитъ: «восхвалимъ Іоанна, достойнаго святителя» ¹⁾. Грузинъ-пѣснотворецъ безусловно имѣлъ подъ руками Житіе св. Іоанна, ибо составленная имъ Служба представляет собою гимнографированіе того матеріала, который дается въ Житіи. Въ рук. № 425 Служба эта попала изъ другой рукописи, объ этомъ явно говорятъ такія погрѣшности, какъ საფარველსა ვმ. საფუძველსა, მოწამემან ვმ. მოწაფემან, который возможны только при перепискѣ. Стихирарь № 425 составленъ приблизительно въ 978—988 годахъ ²⁾; если, такимъ образомъ, Служба эта переписывалась въ 978—988 годахъ, то оригиналь, съ котораго она снималась, долженъ былъ появиться, по крайней мѣрѣ, не позднѣе первой половины X-го вѣка, а самое Житіе, легшее въ основу Службы, и того раньше.

Оригиналъ грузинскаго перевода Житія носитъ на себѣ явно сирарабскій колоритъ. По нашему мнѣнію, оригинальнымъ языкомъ его нужно признать языкъ сирійскій. Въ самомъ дѣлѣ, такія формы, какъ აპრობ и აბრა-ჰამ, болѣе сирійскія, чѣмъ арабскія; названіе города Едессы ურჰა— сирійское, но не арабское; собственное имя ჰემუმი, если въ немъ видѣть იესუ-იმუ, число сирійское. Выраженіе ვაღლაჟ = ვაღ მებ, увы, горе тебѣ, - свойственное и

---

1) Акрости́хъ э́тотъ являе́тся нача́лом пер́вой сти́хры на «Госпо́ди воззва́х»; бу́квы, со́ставляющ́ія е́го и нача́ющ́ія ка́ждое отдѣ́льное пѣснопѣ́нне, въ изда́ннн мы пи́шемъ це́рковнымъ шри́фтомъ.

2) П. Ингорок'ва, ძველ-ქართული სასულიერო პოეზია, სტრ. VII, პრ. 1.

арабскому языку, ближе воспроизводит сирійскую форму. Слово შიული — сирійская форма древне-еврейскаго «Шеол», соотвѣтствующаго греческому Ἅιδης и латин. Orcus и означающаго гробъ, могилу, жилище, состоянн, царство мертвыхъ и проч. ¹⁾.

Итакъ, въ IX вѣкѣ появляется, повидимому, на сирійскомъ языкѣ ²⁾ недошедшее до насъ въ оригиналѣ Житн неизвѣстнаго до сихъ поръ пред-стоятеля Урнайской церкви времян Харун-ар-Рашида, св. Иоанна; не позд-нѣ первой половины X вѣка оно переводится на грузинскнй языкъ и кла-дета въ основу составленной около того же времени грузиномъ-гимногра-фомъ Службы, которая до насъ сохранилась въ рук. № 425.

IV. Характеристика текста.

Разсматривая тскстъ Житн, мы наблюдаемъ въ немъ тяготѣнне къ классическимъ нормамъ древне - грузинскаго литературнаго языка, хотя нормы эти не выдержаны строго и последовательно: одно и то же слово въ одномъ случаѣ воспроизведено классически, въ другомъ вульгарно.

Въ текстѣ имѣются описки и разныя искаженн:

1) отъ пропуска буквъ: ნუ კუე ვმ. ნუ უკუე (328,34), გამოცხადეს ვმ. გამოცხადნეს (331,19), какъ оно и имѣется нѣсколько ниже;

2) отъ смѣшенн буквъ: თვნიორ ვმ. თვნიერ (317,28); გეტყვს ვმ. გეტყვს (320,21); იყო ვმ. ჰყო (327,27); если бы въ предложени «სიტყვთა თვსითა ჰყო ყოველივე» вмѣсто თვსითა стояло მისითა, тогда, разумеется, умѣстно было бы იყო;

3) ошибочныя чтенн: ჰქუა ვმ, ჰრქუეს (337,26); რ~ლისა სახელი ერქუა (317,17) ვმ. რ~ლსა, какъ мы и находимъ на (339,15) въ предложени რ~ლსა ჰრქვან. თაყუანის-საცემელნი ვმ. თაყუანის - მცემელნი (318,28) სულისა წმიდისანი: შვილნი могутъ быть თაყუანის- მცემელნი, а не თაყუანის-საცემელნი სულისა წმიდისანი. მზღ ვმ. ნათელი (330,6): რѣчь здѣсь идетъ о მზე, отъ котораго исходятъ, какъ нѣсколько выше говорилось, ნათელი и მცხინვარებად.

4) Поправки дѣлаетъ самъ переписчикъ: пропустивъ слова по недо-смотру, онъ самъ вписываетъ ихъ потомъ между строкъ; см. 321,32; 323,33; 325,12; 329,1; 336,32.

---

1) См. Быт. XXXII, 35, Числ. XVI, 30, Второз. XXXII. 22, Исаи XIV, 9, 15, Иезек. XXXI, 16, Иов. VII, 9, Псал. VI, 6 и др.

2) Рѣшенн вопроса объ языкѣ оригинала затрудняется тѣмъ, что сирійское влннне сильно сказалось и на языкѣ арабской христианской литературы.

Особенности по Фонетикѣ.

1) Текстъ избѣгаетъ гласнораздѣла з: онъ удержанъ лишь въ одномъ словѣ საცრუვჭ (331,23) и въ имени ოვანე систематически.

2) Послѣ гласнаго ო звукъ ო ослабѣваетъ въ словѣ საიდუმლო (320,24; 327,11; 339,18), а тамъ, гдѣ такое ослабленіе закономерно, мы его не находимъ, напр. ურავისასა в.м. ურავისასა (318,16; 321,4). Послѣ ე звукъ ო; гдѣ только переписчикъ находитъ нужнымъ поставить его, всегда ослабѣваетъ въ ო, причѣмъ получается ჳ, только въ одномъ случаѣ буква ჳ заменена ея звуковымъ эквивалентомъ — группой ეო (ძეო 327,32). Ослабѣваетъ ო въ ო и послѣ ო; въ этомъ отношеніи мы имѣемъ два сравнительно рѣдкихъ случая: разъ ო мы находимъ въ глагольномъ окончаніи 3-го лица ოს въ словѣ ჰოს (318,2); эту особенность мы въ изданіи удержали, такъ какъ она обусловлена отсутствіемъ гласнораздѣла з: ჰოს в.м. ჰოვოს. Другой разъ ო находимъ въ словѣ შემოკრძნა(321,2), но здѣсь мы его устранимъ, тѣмъ болѣе, что наряду съ ო рукоп. удерживаетъ и ო = შემოკრძნა.

3) Колебанія между формами ქრისტანე и ქრისტენე вообще нѣтъ, только въ одномъ случаѣ у переписчика проскользнуло ქრისტანე (318,4).

4) Въ предлогѣ აღ аффрикату ლ пропущенъ: разъ въ словѣ ადგომისა (318,31) в.м. აღდგომისა, а другой разъ въ словѣ აილო в.м. აღილო (334,23); въ другихъ случаяхъ онъ вездѣ имѣется, напр. აღდგეს, აღდგა, აღდგინად, აღმოთხარობს и т. п.

5) Замѣна მ звукомъ ბ въ словѣ ჰამბავი (318,18).

6) Отсутствіе спиранта ჰ въ словѣ ჰამბავი (318,13) и ჰამბორი (325,18).

7) Нарашеніе ო въ названіи города Едессы; согласно съ сирійской формой должно быть не ურავა, а ურავა; въ текстѣ это имя встречается пять разъ, причѣмъ разъ читается правильно — ურავა (318,16).

8) Нарашеніе ოთ въ слове მუნქუესვე, отъ чего произошелъ такой вульгаризмъ, какъ მონთქუესვე (336,8,12, 337,12).

9) Діалектическое колебаніе между ო и უ въ словахъ:

а) ჰორია || ჰურია; слово это въ формѣ ჰორია встрѣчается въ текстѣ 25 разъ, а въ формѣ ჰურია 7 разъ, причѣмъ до л. 283^b включительно все время ჰორია, а съ л. 284* до конца - принятая нами въ изданіи форма ჰურია;

б) въ названіи халифа «элир-ал-мумининъ»: въ текстѣ 37 разъ читается აბორა მომლი, а два раза აბორა მუმლი (318,5; 337,16); въ изданіи мы оставляемъ оба чтенія, тѣмъ болѣе, что въ разныхъ грузин. рукописяхъ слово это пишется различно: въ Житіи св. Або, Романа Новаго, Антонія Раваха читаемъ не მომლი или მუმლი, а მუმლი¹⁾.

с) прямая замѣна უ звукомъ ო и наоборотъ въ словахъ: მწყორის в.м. მწყურის (335,21), მუაკუდონებ в.м. მოაკუდონებ (338,21).

д) Быть можетъ, какъ на фонетическій діалектизмъ, нужно смотрѣть и

на удержанныя въ изданіи მომკისაჲ ვმ. მომკისაჲ (323,17), ლეგეუნსა ვმ. ლეგეუნსა (332,18).

Морфологическія особенности:

Прежде всего надо отмѣтить неправильности въ склоненіи именъ съ основой на ე:

1) Въ именит, надежѣ въ исходѣ имѣютъ ე ვმ. ზ: ოვანე (320,8, 33; 321,21; 322,33; 323,19; 332,33), დღე (325,8), ქრისტე (325,33; 326,12,14). Есть и обратный случай, когда ზ имѣется въ именит, падежѣ, служащемъ сказуемымъ, напр. მდგომარე (320,8).

2) Въ родит, падежѣ имѣется ე ვმ. ზ: ქრისტესნი (321,3), ქრისტესა (323,6), ქრისტესო (332,9).

3) Въ дат. падежѣ пишеть ზ ვმ. ე: ოვანეს (318,14), მოსეს (329,11).

4) Въ винит, пад. ე ვმ. ზ მოიკითხა ოვანე (325,17), ოხილა ოვანე (338,30), მრწამს ქრისტე (336,34). Въ связи съ этимъ нужно отмѣтить, что въ винит, падежѣ послѣ гласнаго ა отсутствуетъ ო въ словѣ ზიარება (329,11).

5) Въ зват. падежѣ ზ ვმ. ე: ქრისტე (15).

6) Послѣлогъ მ-დე, присоединяется всегда къ полной формѣ направительнаго падежа დ-მდე, только въ одномъ случаѣ къ неполной: въ словѣ განსლვამდე (337,29). Частица დე въ двухъ случаяхъ нисана черезъ ზ, напр.: ყოფადმდე (328,18) и თხემადმდე (339,23).

7) Въ степеняхъ сравненія большей частью имѣемъ ზ, но есть и съ ე, напр. უსარწმუნოეს (331,3).

Особенности синтаксическія:

1) Въ одномъ случаѣ мы находимъ ო въ качествѣ показателя отношенія къ именит, падежу, хотя въ этомъ нѣтъ никакой надобности: დღეთაჲ ვმ. დღეთა (319,31).

2) Въ показателѣ отношенія къ дат. падежу мы имѣемъ нѣсколько разъ одно ს ვმ-сто двухъ, напр. ქრისტესსა ვმ. ქრისტესსა (320,35; 322,17; 323,6).

---

1) P. Peeters. S. Romain le néo-martyr (AB, XXX, 404); I. Кипшидзе, Житіе и мученичество св. Антонія Раваха (ХВ, II, вып. I, стр. 93, 94); «წმიდა მოწამე აბო ტვილეი», изд. Церк. муз. № 3, стр. 15.

3) Въ большинствѣ случаевъ рукопись въ согласованіи дательнаго падежа съ направительнымъ довольствуется постановкой одного лишь гласнаго характера дат. падежа: საყოფლად თვსა (321,1,30), მახლობლად მისა (29), შემთხუელად მისა (323,22), თვნიერ მისა (32 7,28; 328,12), გარემოდგომილად მისა (333,5) დაბადებად მისა (338,4), მიმადლებად მისა (339,12), ადგილადვე თვსა (339,29), სწორ მისა (317,12), წინაშე მისა (337,31), მისა გარეშე (340,1).

4) При согласовані съ дат. падежомъ въ рп. вмѣсто თჳსსა и მისსა находимъ თჳსა (317,25; 321,30; 322,22, 30, 31; 324,15, 33; 335,7,10; 338,29) и მისა (318,10; 321,18,34; 323,2; 331,32; 336,10,28; 339,10,24).

5) Въ предложеніи სიმრავლეთა-გან ცოდვათა ჩემთათა показатель отношенія единственнаго числа და въ опредѣленіи, когда опредѣляемое слово стоитъ во множественномъ числѣ, мы находимъ не совсѣмъ обычнымъ, но не отбрасываемъ его (318,21), ср. также 338,36. Необычность нашего случая—въ постановкѣ показателя отношенія не при сущ. ცოდვათა, а при опредѣляющемъ его მწთიენი.

6) Неправильнъ равнымъ образомъ показатель отношенія множественнаго числа въ опредѣленіи, когда определяемое слово стоитъ въ единственномъ; поэтому мы издаемъ не ყოველსა სამწყსოსა ღმრთისა ქალაქისა წმიდისათა, а წმიდისასა (319,33).

7) Вульгарно согласованіе опредѣленія въ творительномъ падежѣ съ опредѣляемымъ словомъ въ родительномъ; поэтому мы читаемъ не სულისა წმიდით, а სულით წმიდით (335,5).

8) Обращаетъ на себя вниманіе форма ბრძანა დაცადებად მტერობად (338,3ვ): было бы вполне естественно, если бы стояло დაცადებად მტერობისად или დაცადებად მტერობასა, resp. მტერობისა; მტერობისა въ изданіи это рѣдкое сочетаніе мы удержали.

Лексика памятника:

1) კათალიკოზი. Іоаннъ, святитель Урхайскій, но грузински названъ католикосомъ. Католикосами назывались главы автокефальныхъ внѣ-имперскихъ церквей на востокѣ. Но нами уже выяснено ¹⁾, что въ древне-грузинской церковной письменности такъ названы главы и имперскихъ автокефальныхъ архіепископій-Кипрской и Θεсалоникійской,—мало того: даже главы отдѣльныхъ церковныхъ областей, входящихъ въ составъ той или иной автокефальной церкви, митрополіи,- митрополиты. Іоаннъ, который,

---

1) Иерусалимскій Канонарь VII в., стр. 246—248.

по Житію, имѣлъ подъ своею властью епископовъ, названъ католикосомъ, какъ предстоятель такой крупной и славной по своему историческому прошлому архіепископіи, какою была церковь Едесская.

2) საკედარი— мы переводимъ какъ *конь*, хотя буквально слово это обозначаетъ всякое животное, предназначенное или годное для верховой ѣзды.

2) შორის სახლეულთა მისთა არავინ იყო სწორ მისსა (317,21); здѣсь **სახლეულთა** нужно понимать въ смыслѣ *рода*, но не *домашнихъ*, ибо въ концѣ Житія говорится, что Финеесъ крестилъ **სახლეულთა** მისთა, число которыхъ простиралось до 280: трудно допустить, чтобы у него была столь многочисленная семья, если **სახლეულთა** понимать въ смыслѣ *домашнихъ*.

4) მოშკისა; очевидно мы дѣло имѣемъ съ тѣмъ благовоннымъ веще-

ствомъ, которое у Шавтели названо მუშკი: «ლომს ძლიერება, მზეს ბრწყინვალეობა, მუშკს სულნელება შენგან მიეცა». ¹⁾

5) ფარაშობა — то же самое, что нынѣшнее ფარაშობა *прислуживать дома, придворная служба*.

6) ოცდა ოთხთა ბეჭდულთა წყლთასა; ბეჭდული კანონическiй ²⁾; подъ 24 каноническими книгами пророковъ разумеется весь канонъ ветхозавѣтныхъ пророческихъ, въ смыслѣ боговдохновенности, книгъ. Палестинскiе и Вавилонскiе иудеи считали въ канонѣ 24 книги въ отличiе отъ александрийскихъ иудеевъ, считавшихъ 22 книги; это видно изъ частыхъ упоминанiй въ литературѣ еврейской о «24 книгахъ» священныхъ. ³⁾

7) დაბადება. Слово это, въ качествѣ технического библейскаго термина, въ Житiи встречается 8 разъ; въ первыхъ трехъ случаяхъ оно употреблено въ смыслѣ Библии, т. е. совокупности всѣхъ ветхозавѣтныхъ священныхъ книгъ, въ четвертомъ случаѣ (л. 278^b)—въ смыслѣ всiхъ книгъ Моисея—Пятикнижiя, а въ послѣднихъ четырехъ (съ л. 279^a)—въ смыслѣ первой книги Моисея — Бытiя. Очевидно, переводчикъ Житiя, знакомый и съ греческими библейскими традициями, вмѣсто შესაქმე, эквивалента сирiйскаго подлинника, для обозначенiя книги Бытiя употребилъ греческое γένεσις ⁴⁾, отсюда у него слово დაბადება стало обозначать и книгу Бытiя и всю Библию.

8) ვაილაქ — см. выше стр. 310.

9) მზის თუალი — *глазь, кругъ, солнца, солнце* ⁵⁾, *солнечный дискъ*.

---

1) Н. Марръ. Древне-грузинскiе описки, ТР, IV, стр. ლთ.

2) Н. Марръ, Житiе св. Григорiя Хандзiйскаго, стр. ლთ, 13, 114, LXIV.

3) Православная Богословская энциклопедiя, т. VIII, кол. 280—281.

4) Н. Марръ, ТР, V, 49.

5) Н. Марръ, Житiе Григ. Хандзi., LXVI.

10) ხილოანი; изъ глоссы რომელ არს სამოთხე ვიძნეა, что здѣсь разумѣется мѣсто, гдѣ росли фруктовыя деревья, садъ.

11) შიულო — см. выше стр. 311.

12) ვასტი. «და წარიყვანა ქალაქად რაკადსსა: რომელსა ჰრქვან ვასტი. Съ перваго взгляда выходитъ, какъ будто Иоаннъ беретъ Финееса изъ какого то другаго мѣста въ г. Ракку, которая называется Васти. Но г. Ракка ни по какимъ источникамъ именовъ Васти не называется, съ другой стороны— все описываемое въ Житiи событiе — пренiе Иоанна съ Финеесомъ, чудеса его и крещенiе Финееса — происходило въ г. Раккѣ, такъ что неоткуда было приходить имъ въ этотъ городъ. Очевидно, здѣсь имѣется въ виду какой-нибудь кварталъ Ракки, находившiйся въ центрѣ города, если допустить, что въ названiи ვასტი-ი vast-i имѣемъ арабское слово, *وسط* vast *середина*.

Что касается текста Службы, то въ немъ встрѣчаются: 1) ошибки диттографическiя, напр. ნსუ (343,9), ძლეულ იქმნა повторено два раза (347,8), и 2) описки: საფარველსა ვმ. საფუძველსა (347,19), მოწამემან ვმ. მოწაფემან (343,12). Въ фонетическомъ отношенiи обращаетъ на себя внима-

ნიე ზამწა ო ბუკვოი უ ვე სლოვახ: შემოკვრებოვლი (340,12), ბოვროტად (343,3) , ოვროთა (343,27; 344,17; 345,15), ამბაკოვმ ვმ. ამბაკომ (343,29)¹), ოვკოვროვლი (344,11), სწოვრო (346,19), ოვრონატოთა (346,4). ვე მოვოლოგი-ჩესკომო ოთნოშენი ნუჟო ოთმწთი ოსუტვოე ზ, ზამწნეომოი ვე ტექსტ გოუპოი ეო, ვე პადეჟახ: იმენი. — სავსე (341,9), როდით. — ქროსტეს (340,12), ბელიარესი (347,8), ქროსტესა (346,24), ქროსტესმან (343,12), ოვვანესისა (342,23), ოვვანეს მიერ (342,32); ვინით. — სიბრმე (343,1), სიმწნე (346,7), მჯდომარე (344,9), მოტყინარე (348,9), ქროსტე (346,20); ვე სვარნით. სტენი: უადრეს (346,30), უზეშთაეს(347,22) ი ვე ოსოვწ სლოვო ადამენე (347,17) . ვოზნაწავლივო ვე უკაზანნახ მწსთახ ნარუშენოე პრავილო მი პიშემ კრომწ პოსლწდნოგო სლუჩოი ვმწსთო ზ პრინოთე ვე რუკოპისი ეო.

ზნაკი პრეპინანიო მი სობლოდემ რუკოპისნოი; თაკიმი ზნაკიმი ვე ჟითი სლუჟივო თოჩო ი დვოეტოჩიე, ა ვე სლუჟბწ დვწ თოჩი, ივწ კოიხ ნიჟნოი ვსეგდო პიშეთს კინოვარუო. დვოეტოჩიე სლუჟბოი ივლეთს სკორწე ზნაკომ ნე პრეპინანიო, ა მუზიკალნოიმწ.

რუკოპისნოე დწლენი ჟითიო ნო სტოფოი მი ნე ნაში ვოზმოჟნოიმწ სო-ხრანივო, თაკ წაკწ ვე ეთიხ სტოფოახ ოჩენ წოტო ოდელენო პოდლეჟოშეე ოთწ სკაზუემოგო, ოდრედლენი ოთწ ოდრედწლემოგო სლოვო, გოვონოე პრედლოჟენი ოთწ პრედოტოჩნოგო ი თ. დ. ვმწსთო ნიხ მი ველი დწლენი ტექსტო ნო გოვოი.

ტიტლო ვე ბოლშინსტვწ სლუჩოევწ რასკრუთი.

1) ამბაკოვმ თოჟე ზოკონომწრნოი ფომა, ნო დწლო ვე თომწ, ჟო ვე დოგოიხ სლუჩოიხ ვე ეთოი სლუჟბწ უპოტრებლო ამბაკომ.

ჟითიე ი პოდვიგი სვ. იოანო კოთოლიკოსო ურნოისკოგო.

<p>Բ. ՇԵՕՄԴՎԱՆ ԾՇ ՂՇԽՂՎԱՆ ՎԹԻԾԻՆՇ ՕՂԴՇԽԴ ՕՄԻՆՇԵԻՆՇ ԳՇԳԵՆԻԳՕ- ՆԻՆՇ:</p> <p>ըկստըղի ա՞ռա: Ք նւըղսիս ա՞ռ թ՞թղ ժատթհոյցւ: Ծւ թղսղիս սո՞տւ-ըւհի դիոյցւտւ ս՞ռտւ ժապըւր. ո՞ղրւ պըրտ թ՞հս ժւժհս.</p> <p>Ղսղ նւկրուսիսհ: ս՞ռ ըւժաւըըւծհի շղի ա՞հ իհիժհի ռարւհի՛ն սիսուսւրտւ կւտւտղիսնււ ժղի:</p> <p>I. გაუწყებ თქვენ საყრდ~ნო: ვ~დ ჟამთა მათ შინა აპრონ რაშიდის ამის მომლი- სათა იყო ვინ-მე კაცი ჰურიად რ~ლსა: სახელი ერქუა ფინეზ: და იყო იგი</p>	<p>Х. Житіе и дѣяніе святого Іоанна, католикаса Урнайскаго.</p> <p>Господи благослови! О, Боже благій! дай мнѣ терпѣ- ніе и избавь отъ всѣхъ одержавшихъ меня страстей! Молитву сотворите, святые отцы!</p> <p>Вотъ чудеса, которыя явилъ Хри- стось, Господь нашъ, черезъ Іоанна, католикаса урнайцевъ!</p> <p>I. Возвѣщаю вамъ, возлюбленные, что въ дни эмир-ал-муминина Аарона Рашида былъ нѣкій еврей, по имени Финеесь, который былъ очень искус-</p>
--	--

<p>სწავლულ ფ~დ: ჳელოვნად დაბადებასა და ოც და ოთხთა ბეჭდულთა: წ~წყლთასა. და იყო იგი მკურნალი ჳელოვანი და შ~ს სახლეულთა მისთა არავინ იყო სწორ მისსა და იმარხვიდა იგი მცნებათა დაბა-დებისათა და შჯულსა: და დიდისა მის-გან შურისა მტკიცედ იმარხვიდა შჯულსა: თჳსსა: და დიდი სიძულილი და მტერობად აქუნდა ქე~ანეთა მიმართ: და არა ხედვიდა სხუასა შჯულსა შჯულად თჳნიერ თავისასა <რომელსა> ზ~ა: მტკიცე იყო: და იცოდა მან ვარსკულავთა რიცხუთადცა: და უმჯობჳს იყო იგი ყ~ლთა კაცთა სახითა და საქმითა და გონიერებითა: და მიდრიკა გონებად ამირა მომლისად დიდითა მით სიფ~ცხლითა: და სიბრძნითა მისითა: და რჳს</p>	<p>но обучень Библии и двадцати четырьмя каноническимъ <книгамъ> пророковъ. Будучи и искуснымъ врачомъ, въ родѣ своемъ онъ не имѣлъ равнаго себѣ. Соблюдая законъ и заповѣди библейскія и твердо охраняя вѣру свою вслѣдствіе великой ревности, онъ питалъ большую ненависть и вражду къ христіанамъ; и не признавалъ онъ иного закона, кромѣ собственнаго, въ которомъ былъ твердъ. Зналъ онъ астрономію и всѣхъ превосходилъ видомъ, дѣловитостью и разумѣніемъ. Благодаря большой ловкости и уму своему, онъ склонолъ къ себѣ вниманіе эмирал-муминина и находилъ у него все,</p>
---	--

3 ურაჳელისა. 12 ურაჳელთა. 16 до лю 283^b систематически пишется ჳორიად. 17 რ~ლისა. 22 მისა. 25 თჳსა. 28 თჳნიორ.

<p>ითხოვის მისგან საცმარი მეფეთად: ყოველივე პომს მის თანა: და დიდისა მის-თჳს მტერობისა: შეასმენდა იგი ქრისტეანეთა ამირა მუმლისა თანა: და მოაძულნა იგინი. ხოლო ამირა მომლმან: გარდაადგინნა ქრისტეანენი მწიგნობრობისაგან და ფარაშობისა და ყოვლისა მსახურებისა მისისა-გან: და ეგრწთვე ყოველსა საბრძანებელსა შინა მისსა მოიძულნა ქრისტეანენი ამირა მომლმან ფრიადისა მის შესმენისა მისისა-გან:</p> <p>II. ესმა ჳამბავი ესე. ამბა იოვანეს მწყემსსა მას კეთილსა ქრისტჳს მიერ მწყემსსა მას კეთილსა ქრისტჳს მიერ გამორჩეულსა სამწყსოდსა მისისათჳს. ქალაქსა შინა ურაჳასასა რომელი იგი მისცა ქრისტემან ჳელთა მისთა: მაშინ შეწყუხნა იგი მწყუხარებითა დიდითა. და ეტყოდა თავსა თჳსსა ესრწთ. უჳუ-ეთუ სიმრავლეთა-გან: ცოდვათა ჩემ-თადსა:</p>	<p>если бы даже попросилъ нужное царямъ. По причинѣ великой вражды, онъ оговорилъ христіанъ передъ эмирал-мумининомъ и внушилъ ему ненависть къ нимъ; посему эмирал-мумининъ отрѣшилъ христіанъ отъ должности писцовъ, также отъ придворной и всякой службы. Такимъ же образомъ, благодаря чрезмѣрному оговору, эмирал-мумининъ возненавидѣлъ христіанъ во всемъ царствѣ своемъ.</p> <p>II. Вѣсть объ этомъ дошла до аввы Иоанна, пастыря добраго, поставленнаго Христомъ для паствы въ городѣ Урѣ, отданной Имъ въ руки его. Опечалившись печалью великою, онъ такъ говорилъ въ себѣ самомъ: «ужели за множество грѣховъ моихъ удостоились мы, въ обличеніе наше, такихъ поношеній отъ этого</p>
--	---

<p>ღირს ვიქმნენით ამას ყუედრებასა სამ- ხილებელად ჩუენდა: ამის კაცისა-გან ჰურიადსა: კაცის მკლველისა: რომელმან დასთხივნა სისხლნი წ~წყლთანი: რომე- ლი ესე ნაშობი არს წყევისა: მოძულწ ერისა მადიდებელისა შენისაჲ. შვილნი ნათლის-ღებისა: ემბაზისა შენისანი: თაყუანის-მცემელნი მადლითა შენითა: მორწმუნენი წმიდისა აღდგომისა შენი- სანი: მორჩილნი: და სარწმუნონი წმი- დისა სახარებისა შენისანი: ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა: ადიდებენ სახელსა შენსა წმიდასა. აწ ო~ო ღმერთო ჩუენო: ი~ჰ ქ~ე: ნუ ცოდვათა ჩუენთა-თჳს დამა- მდაბლებ ჩუენ: საკიცხველად და საყუ- ედრელად წარმართთა: მოძულეთა</p>	<p>еврея—человѣкоубійцы, пролившаго кровь пророковъ, порожденія клятвы и ненавистника прославляющаго Те- бя <„Господи,> народа? Сыны, кре- стившіеся въ купели Твоей, покло- няющіеся Духу Твоему Святому, освященные благодатью Твоею, вѣ- рующіе во святое Твое воскресеніе, покорные и вѣрные святому Твоему Евангелію, славятъ святое Твое имя на небесахъ и на землѣ! Нынѣ, Го- споди и Боже нашъ, Иисусе Христе, не унижай насъ за грѣхи наши въ поруганіе и поношеніе язычниковъ, которые, не постигая Тебя, Господа</p>
--	---

4 ქრისტიანეთა. 10 მისა. 13 ანზავი. 13-14 იოვანწს. 16 ურჰაისასა. 28-29
თაყუანის-საცემელნი. 31 ადგომისა.

<p>ჩუენთა სახელისა წმიდისა შენისა-თჳს. რ~ შენ ო~სა ჩუენსა ვერ მიგეწე-ვის: და უკუეთუ მკდომი ესე ცოდვათა ჩუენთა- თჳს უფლებულ არს ჩუენ ზედა: ურჩე- ბითა რომელ შეგცოდეთ. და განგიდე- გით შენ და ნუცა ამის-თჳს მაცუედრე- ბენ ჩუენ წარმართნი გარეშენი: შჯული- სა შენისა-გან. წმიდისა სახელისა შენი- სა. ხოლო მე მონაჲ ესე შენი რომელი ვდგა წინაშე შენსა. სახელსა შენსა. სახე- ლსა შენსა ვფუცავ: ვ~დ შევიდე წმიდა- სა ტაძარსა შენსა: და არა გამოვიდე მის- გან ყოვლადვე: ანუ მოვკუდე ანუ შემე- წიო მე. და მომმადლო ჳელმწიფებაჲ ძლევაჲ ჰურიასა მას ზედა: და განვა- ქიქო იგი. და არა ვჰამო საზრდელისა- განი ყოვლადვე გარნა ზე ვდგე შენ წინა- შე: თაყუანის-ცემით ადგილსა სიწმი- დისა შენისსა. რომელსა შინა არს ხატი შენი: ო~ო ღმერთო ჩემო ი~ჰ ქ~ე რომე- ლი იგი ჳელითა შენითა წარმოეცა ავ- გაროს მეფისა: სიმტკიცედ სარწმუნო- ებისა მისისა და კეთილისა გონებისა მისისათჳს.</p> <p>III. და ბრძანა წმიდამან ამბა იოვანე</p>	<p>нашего, ненавидятъ насъ изъ-за свя- того Твоего имени. Если же врагъ сей господствуетъ надъ нами за грѣ- хи наши и за непослушаніе, кото- рымъ мы согрѣшили Тебѣ и отсту- пили отъ Тебя,—и за это пусть не по- носятъ насъ язычники, чуждые за- кона Твоего и святого Твоего имени. Я же, рабъ Твой, стоящій передъ Тобою, клянусь именемъ Твоимъ.— войду въ святой храмъ Твой и не выйду оттуда, пока или не умру, или не поможешь мнѣ и не дашь си- лы побѣдить еврея того и осрамить его. Не буду отнюдь ѣсть пищи, но буду стоять передъ Тобою, кланяясь мѣсту святости Твоей, гдѣ пребы- ваетъ образъ Твой, Господи Боже мой, Иисусе Христе, который руками Твоими посланъ былъ царю Авгарю въ утвержденіе вѣры его и за благо- разуміе его».</p>
--	---

<p>წმიდათა მოწაფეთა თჳსთა რა არა განაღონ კარი ეკლესიისაჲ მის ზედა ვიდრე აღსრულებადმდე ოთხმეოცთა დღეთა. და უბრძანა მათ მარხვაჲ. და ლოცვაჲ დაუცხრომელად. და ყოველსა სამწყსოსა ღმრთისა ქალაქისა წმიდისა და ვა შევიდა საჭურჭლესა ღმრთისსა წმიდასა მას. რომელსა შინა არს ხატი მაცხოვრისა ჩუენისა იჲ</p>	<p>III. Святой авва Иоаннъ приказалъ ученикамъ своимъ, чтобы они не открывали ему дверей церкви, пока не пройдутъ восемьдесятъ дней; велѣлъ имъ, также всей паствѣ сятаго града Божія, поститься и молиться непрестанно. Онъ вошелъ во святое Божіе сосудохранилище, гдѣ находится образъ Спаса нашего Иисуса Христа, Который есть Богъ,—</p>
--	---

22 ქმ. 31 დღეთაჲ. 33-34 წდისათა.

<p>ქრისტესი. რომელ არს ღმერთი. ბრწყინვალეობაჲ ღმრთისა მამისა დაუსაზამოსაჲ. და დაადგრა მას შინა მარხვით და ლოცვით. გლოვით და მწყუხარებით: წე ღმრთისა: და ვითარ იყო-ღა დღე იგი მეშვიდეს აღივსო ადგილი იგი წმიდაჲ: რომელსა შინა იყო წმიდაჲ ამა იოვანეს მდგომარე ნათლითა დიდითა ბრწყინვალითა ფდ. და კმაჲ რომელი ეტყოდა საკურთხე-ველით გამო. იოვანე იოვანე. მე ვარ გაბრიელ ანგელოზი ღმრთისაჲ მახარებელი რომელი მომავლინა ონ შენ-და ხარებად: რა ლოცვაჲ შენი აღიწია ვა საკუმეველი სულნელი წინაშე მისსა რა რომელ იგი მოგიკდა გულსა შენსა იხილა და გპოვა წმიდა და უბიწო და განაბრწყინა ული შენი წე მისსა: ვა ნათელი მზისაჲ. და უწყის ღმერთმან შური იგი შენი. რომელი გაქუს ერისათჳს რჩეულისა და ონი გეტყუს შენ: მე მოვავლინო შენ ზედა. სული ჩემი წმიდაჲ. ვა იგი მოუვლინე მოწაფეთა ზედა ქორსა მას საიდუმლოდსასა სიონს შინა. რომელ იგი არს სული წმიდაჲ. მოგვე შენ ძალი. ძღვევად ჰურთასა მას: შურისგებად. და ვადიდო სახელი შენი ყლთა ქენანეთა შორის. და რომელ იგი განაცხადენ კეთილნი საქმენი შენნი ამისა-თჳს განვამტკიცო სარწმუნოებაჲ შენი:</p>	<p>сіянiе безначальнаго Бога Отца, и пребывалъ тамъ, передъ Богомъ, въ постѣ и молитвѣ, въ плачѣ и печали. На седьмой день мѣсто святое, гдѣ стоялъ святой авва Иоаннъ, наполнилось великимъ и прелюбимымъ свѣтомъ, и послышался голосъ, который говорилъ изъ алтаря: «Иоаннъ, Иоаннъ! Я—ангелъ Гавріилъ, благій вѣстникъ Божій; меня послалъ Богъ возвѣстити тебѣ, что моленіе твое вознесено предъ Нимъ, какъ кадило благовонное. Ибо Онъ призрѣлъ на желаніе твое и, найдя тебя святымъ и непорочнымъ, просвѣтилъ сердце твое, какъ лучъ солнца. Богъ знаетъ ревность твою къ народу избранному и Господь говоритъ тебѣ: «Я пошлю на тебя Духа Моего Святого, который есть Духъ Святой, какъ Я послалъ Его на учениковъ въ тайной горницѣ сіонской; дамъ тебѣ силу победить еврея того и отомстить ему и прославлю имя твое среди всѣхъ христіанъ; Я укрѣплю вѣру твою за тѣ добрыя дѣла, которыя ты показалъ».</p>
--	--

<p>IV. მაშინ ჰმადლობდა წმიდა იოვანს ღმერთსა: და განიხარა სიხარულითა დიდითა. მერმე ეზიარა ჯორცსა და სისხლსა ქრისტესსა. და აღვიდა საყოფლად თვისსა</p>	<p>IV. Тогда святой Иоаннъ воздалъ благодарность Богу и возрадовался радостью великою; потомъ причастился тѣла и крови Христовой и от-</p>
---	--

8 იოვანე. 8 მდგომარე. 21 გეტყვს. 24 საიდუმლოდსასა. 33 იოვანე. 35 ქმსა.

<p>და დაჯდა. და წარავლინნა. და შემოიკრიბნა მორწმუნენი ქრისტესნი ქალაქად ურჰადსა და ახარა მათ: რადგა იგი იყო. და ვერ იგი ახარა მას ანგელოზმან და ეტყოდა: და რად იგი აღუთქუა მას ოწ ჩუენმან იწ ქემან. ძემან ღმერთისამან მხოლოდ-შობილმან ცხოველმან. მაშინ განიხარეს სიხარულითა დიდითა და მხიარულ იქმნეს: და თქუს. ნეტარ არს ჩუენდა: ვინადოგან შეგვწყალნა ჩუენ ოწ ღმერთმან ჩუენმან: იწ ქნ ძემან ღმერთისამან. იგი შეგეწიოს შენ წმიდაო მამაო. და მოგცეს ძლევა მტერთა შენთა ზედა. მერმე წმიდამან იოვანე წარავლინაა მოწოდებად ეპისკოპოსთა მისთა. რომელნი იყვნეს კელმწიფებასა ქუეშე მისსა. და რომელნი იყვნეს მახლობლად მისსა: და შემოკრბეს მისა. და აღდგეს და ყვეს ლოცვაჲ. ხ წმიდაჲ ამბა იოვანს გაჯდა საკედარსა თვისსა და ყოველნი ეპისკოპოსნი მისნი მის თანა და წარემართნეს ამისა მომლისა რაკად. ვინადგა იგი იყოფოდა ამირა მომლი:</p> <p>V. და ვა მიეახლნეს ქალაქსა მას რაკადსსა. იხილა ამირა მომლმან ძილსა შინა ცეცხლი მოტყინარე: სახლსა შინა მისსა. აგზნებული. და კმად რომელი ეტყოდა. ძილსა შინა თვისსა: აჰა ესერა მოწაფე ქრისტესი მოვალს შენდა. აწ იხილე ვერ იგი შეემთხვო მას. და დიდითა დიდებითა პატივ ეც და მას. შემთხუევასა მისსა. ყოვლითა ძალითა შენითა და პატივითა მიეგებე მას: რ იდიდოს უფლებად</p>	<p>правилися въ мѣсто жилища своего. Онъ сѣлъ и послалъ за вѣрующими во Христа, собралъ ихъ въ Урпу и возвѣстилъ имъ то, что ему благовѣстилъ и сказалъ ангель Божій и что ему обѣщаль Господь нашъ Иисусъ Христосъ, Сынъ Божій Единородный и Животворящій. Тогда обрадовались всѣ радостью великою и сказали: «блаженны мы, ибо сжалился надъ нами Господь Богъ нашъ Иисусъ Христосъ, Сынъ Божій; да поможетъ Онъ тебѣ. святой отче, и да дастъ побѣду надъ врагами». Затѣмъ святой Иоаннъ послалъ созвать епископовъ, бывшихъ подъ властью его и по близости къ нему; они собрались у него, встали и помолились. Святой авва Иоаннъ, а съ нимъ и всѣ епископы его сѣли на коней и отправились въ Ракку къ эмир-ал-муминину, ибо эмир-ал-мумининъ находился тамъ.</p> <p>V. Когда они приблизились къ городу Раккѣ, эмир-ал-мумининъ видѣлъ во снѣ пламенѣющій огонь, горѣвшій въ домѣ его, и слышалъ голосъ, который говорилъ ему во снѣ: «вотъ къ тебѣ идетъ ученикъ Христовъ, смотри—какъ его встретить тебѣ! При встрѣчѣ съ нимъ окажи ему великую славу и встречай его съ честью и со всякой силой</p>
---	--

1 თვსა. 2 შემოდიკრიბნა. 3 ქე~სნი. 3-4 ურაჰაისა. 18 მისა. 19 მისა. 21
ოვანე. 30 თვსა. 32 იგი вписано сверху. 34 მისა.

და ჯელმწიფებად შენი: და ჰრქუა მას
ჯმამან მან: და უკუეთუ არა ჰყო ესე. და-
ჰქსნდეს და განქარდეს: ძალი და მეფო-
ბად შენი: და მოაკლდეს დღეთა შენთა:
დაილივნენ ჟამნი შენნი. და აუფლე იგი
ჰურისა მას ზედა. ხ~ ჰურიად განაყენე
მსხვლისა მის ზრახვისა მისისა-გან
ბოროტისა: სიტყვს გებისა მისისა-გან.
და ნუ უტეობ მძლავრობად. წინაშე შენ-
სა. და ნუცა მიუშუებ სიტყვს-გებად: მო-
წაფისა ქრისტეს მიმართ. ა~დ სიტყვთა
კეთი-ლითა იტყოდის. წინაშე გონიერ-
თა და მეცნიერთა და სწავლულთა. აჰა
ესერა გრქუა შენ წინადასწარვე: და უწყე-
ბულ იყავ: რ~ მისცა ღმერთმან ჯელმწი-
ფებად მოწაფესა ქრისტესსა ამბა იოვან-
ნეს: თუ უნდეს მოაკუდინოს ჰურიად.
და თუ უნდეს აცხოვნოს.

VI. მაშინ განიღვძა ამირა: მომღმან: ძი-
ლისა-გან თვსისა და თქუა გულსა შინა
თვსსა: რად-მე არს: საქმე ესე საკვრველი:
რომელი ესე ვიხილე. ბრძანა მაშინ ამი-
რა მომღმან. დაცემად საყ-ჯრისა. და და-
ფისად. და აჯდა იგი: და ყ~ლნი ლაშქარ-
ნი მის თანა ასხდეს. და განვიდა შემ-
თხუევად. წმიდისა ამბა იოვანე კათა-
ლიკოზისა: და არავინ ოცოდა საქმე ესე.
რომელი იხილა ძილსა შინა თვსსა.
თვნიერ გულსა თვსსა ზრახვიდა. და
სლვასა ოდენ მისსა⁵ შინა: აჰა ესერა გა-
მოჩნდა ამბა იოვანე. და ეპისოპოსნი
მისნი მის თანა: მთასა მას ზედა მომა-
ვალნი. რომელი დახედავს ქალაქსა ზე-
და რაკადასასა. და ეუწყა წმიდასა ამბა
იოვანეს სულისა წმიდისა მიერ. ვ~დ

твоей, чтобы возвеличилось господ-
ство и владычество твое; если же,
сказалъ ему голосъ, не поступишь
такъ, ослабѣетъ сила твоя и исчез-
нетъ царство твое, оскудѣютъ дни
твои и изсякнутъ времена твои. Дай
ему господство надъ евреемъ тѣмъ,
еврея же останови въ его крупномъ
злоумышленіи и словопреніи, не да-
вай ему производить насиліе передъ
тобою и не попускай ему препи-
раться съ ученикомъ Христовымъ,
но пусть говорить онъ добрыми сло-
вами предъ разумными свѣдущными
и учеными. Вотъ я скажу тебѣ напе-
редъ и знай, что Богъ далъ ученику
Христову, аввѣ Іоанну, такую власть,
что огонь, если захочетъ, умертвить
еврея, если захочетъ, оживить его».

VI. Проснувшись отъ сна своего
эмир-ал-мумининъ сказалъ въ сердцѣ
своемъ: «что это за странное дѣло,
которое я видѣлъ?» Тогда онъ при-
казалъ трубить и бить въ барабаны;
сѣлъ съ воинами своими на коней и
вышелъ встрѣчать святого католи-
коса, авву Іоанна; никто не зналъ
о томъ, что онъ во снѣ видѣлъ,
одинъ онъ только размышлялъ объ
этомъ въ сердцѣ своемъ. Продолжая
путь свой, на горѣ, которая смотритъ
надъ городомъ Раккой, онъ замѣ-
тилъ авву Іоанна, ѣдущаго съ
епископами своими. Святому аввѣ
Іоанну возвѣщено было Духомъ Свя-
тымъ, что эмир-ал-мумининъ вышелъ

17 ქე~სა. 22 თვსა. 30 თვსა. 31 თვსა. 32 მისა. 33 იოვანე.

<p>ამირა მომლი გამოსრულ არს შემთხუ- ევად მისსა და უთხრა ეპისკოპოსთა იგი. და ახარებდა მათ: და ყლ~თა რავ- დენნი იყვნეს მის თანა ქრისტეანენი: მტკიცენი სარწმუნოებასა ზ~ა ქრისტეს- სა: ხ~ ამირა მომლმან თქუა ვ~დ ვიხილე იოვანეს ზედა: და გუნდსა ზედა. რომე- ლნი იგი ამკედრებულნი მოვიდოდეს. მის თანა ღრუბელი ნათილისად ზედა აგრილობდა მათ. ხ~ პირნი მათნი ბრწყინვიდეს ვ~ა მზს. და წინა მათსა სული სულნელი უვიდოდა ვ~ა მოშკი- სად. რ~ ეგევითარი სული არავის უყნო- სიეს. ვინადთგან სოფელი ესე არს: მას შინა განკვრევილ იქმნა ამირა მომლი მისგან დიდ ფ~დ. იგი და ყ~ლნი რავდე- ნნი იყვნეს მის თანა. ხ~ ამბა იოვანს გარდაჰყდა საკედარისა თვისისაგან. და წარმოემართა ქუჭთ. მიგებებად ამირა მომლისა. და ვ~ა იხილა ამირა მომლმან მომავალი შემთხუევად მისსა ქუჭთ. იგი და ეპისკოპოსნი მისნი. მის თანა შეძრა ამირა მომლმან ცხენი თვისი. მოს- წრაფედ შემთხუევად ამბა იოვანსსა. მაშინ მოიკითხა ამბა იოვანე ამირა მომ- ლი და მოილო მანცა ამირა მომლისაგან. დიდითა პატივითა მოკითხვად კეთი- ლად. და ჰრქუა ამირა მომლმან იოვა- ნეს. ბრძანებულ არს ჩემდა ღმრთისა მი- ერ. წინამიგებვად და პატივი შენი. და დიდებად. და უმრავლესი შენი პატივი დგას ჩემ თანა. და ითხოვე ჩემგან ყოვე- ლი რადცა გნებავს საქმს შენი. მაშინ ჰრქუა იოვანე ამირა მომლსა: აკურთხე- ნინ ღმერთმან დღენი შენნი და ნაყოფი- ერ ყავნ დავლაჲ შენი. და დაამტკიცენ მეფობად შენი. მაშინ ბრძანა ამირა</p>	<p>встречать его; объ этомъ онъ возвѣ- стиль и сказалъ епископамъ и всѣмъ бывшимъ съ нимъ христіанамъ, твер- дымъ въ вѣрѣ Христовой. Эмир-ал- мумининъ сказалъ, что онъ видѣлъ, какъ Іоанна и ѣхавшихъ съ нимъ осѣняло свѣтлое облако, и что лица ихъ сіяли, какъ солнце, а впе- реди нихъ носился благовонный за- пахъ, какъ бы мускуса, подобнаго которому никто не обонялъ, какъ пребываетъ этотъ міръ. Этому очень удивлялись какъ эмир-ал-мумининъ, такъ и всѣ бывшіе съ нимъ. Авва Іоаннъ слѣзъ съ коня своего и на- правился пѣшкомъ на встрѣчу эмир- ал-муминину. Когда эмир-ал-муми- нинъ увидѣлъ, что къ нему на встрѣчу направляется пѣшкомъ Іоаннъ, а съ нимъ и епископы его, онъ уско- рилъ коня своего встрѣтить авву Іоанна. Тогда авва Іоаннъ привѣт- ствовалъ эмир-ал-муминина и самъ удостоился добраго отъ него при- вѣтствія съ великой честью. Эмир- ал-мумининъ сказалъ Іоанну: «я имѣю повелѣніе отъ Бога встрѣ- тить, почтить и прославить тебя; мнѣ предстоитъ премного почтить тебя, проси отъ меня, чего только хочешь!» Тогда Іоаннъ сказалъ эмир-ал-муми- нину: «да благословитъ Богъ дни твои и да пріумножитъ Онъ богатство твое; да продлитъ Онъ солнце твое и утвердитъ царство твое!» Тогда эмир- ал-мумининъ приказалъ отвести</p>
--	---

2 მისა. 5 ქ~ესა. 19 იოვანე. 22 მისა. 33 შენი ვპისანო სვერხუ.

<p>მომლმან გარდაყვანებად ამბა იოვანსსი: და მისთანათად მათ. და მოცემად საკმ- რისა მათისად. ფართოებით ფ~დ. და ეგრჭთ უყვეს მათ. ვ~ა ბრძანა.</p>	<p>авву Іоанна и бывшихъ съ нимъ и дать имъ все нужное въ большемъ изобиліи; съ ними поступли такъ, какъ было приказано.</p>
--	--

<p>VII. ხ~ ჰურიასა ვ~ ა ესმა საქმე ესე. მიგებება და შეწყნარება პატავით. იოვანწისი ამირა მომლისაჲ. და დიდებაჲ მისი. და აღთქუმაჲ. მოქმნად ყოვლისა სამრისა მისისაჲ: მწუხარე იქმნა მწუხარებითა ძლიერითა. მერმე თქუა გულსა შინა თვსსა. ვად-მე ვინ არს იგი. რომელმან მიიდრიკა გული ამირა მომლისაჲ სიყ~რლსა ქე~ნობისა მიმართ. უკვრდა მის-თვს ჰურიასა დიდად. და დაწვა მას ღამესა. შეურვებული ფიცხლად. ზრუნვასა შინა ურვით. და ვ~ ა იყო ჟამი განთიადისაჲ. ქათმის ყოვილსა ოდენ: იხილა ვ~ დ ცად განხმული: და გვრგვნი ნათლისაჲ გარდამოსრული ზეცით: და კმად რომელი ეტყოდა მას. ესე გვრგვნი ფინეზისი არს. ქე~ანისაჲ. რლ~სა მოაქცევს ღმერთი ცთომისა-გან ჭემმარიტებასა. და აქუნდეს მეცნიერებაჲ წმიდისა სახარებისაჲ. და ჰრწმენეს მოსლვაჲ ღმრთისაჲ. ი~ ვ ქ~ ზსი. ესე იყოს იოვანწის მიერ მწყემსისა კეთილისა. რომელ არს ქალაქსა ურჰადასასა ზედა მთავარ. თქუა ჰურიამან გულსა თვსსა ჭემმარიტად არა შევიწყნარო. თვნიერ დაბადებისა. და არცა ურწმუნო ვიქმნე შჯულსა მოსწესსა საცნაურსა. და რომელი იგი გარდამოავლინა ღმერთმან ჰელითა მისითა. ხუთნი ესე წიგნნი და მარხვაჲ</p>	<p>VII. Когда еврей услышалъ объ устроенной Иоанну эмир-ал-мумининомъ встрѣчѣ и приѣмѣ его съ честью, о славѣ его и общаніи ему всего нужнаго, опечалился онъ печалью сильною; потомъ онъ сказалъ въ сердцѣ своемъ: «увы, кто это склонилъ сердце эмир-ал-муминина любить христіанство?» Очень удивляясь этому, еврей легъ въ ту ночь спать, жестоко опечаленный и озабоченный. Къ разсвѣту, ко времени пѣнїя пѣтуха, увидѣлъ онъ небо отверстое и нисходящїй свыше свѣтлый вѣнецъ, а также слышалъ голосъ, говорившїй ему: «это — вѣнецъ Финееса-христіанина, котораго образитъ Богъ отъ заблужденїя къ истинѣ; онъ узнаеть святое Евангелїе и увѣруеть въ пришествїе Бога, Исуса Христа; это будетъ черезъ Иоанна, добраго пастыря, начальствующаго надъ городомъ Урфою». Еврей сказалъ въ сердцѣ своемъ: «воистину я не признаю <ничего>, кромѣ Библии, и не отступлю отъ извѣстнаго закона Моисея, отъ пяти книгъ, ниспосланныхъ свыше Богомъ руками его, и</p>
---	---

15 თვსა. 31 ურაჰასასა. 33 თვსა.

<p>შაბათისაჲ. და არცა მოვიგო სხვაჲ გარნა ოც და ოთხნი წ~წტყლნი: ჭემმარიტნი: აღვიარებ მათ: რომელთა-თვს წამა ღმერთმან ვ~ დ წ~წყლნი მისნი არიან იგინი: და მოვლინებულნი მისმიერნი:</p> <p>VIII. და ვ~ ა იყო. ხვალისა დღე. შემდგომად მეორისა ჟამისა დღისაჲ მის წარავლინა ამირა მომლმან: მოყვანებაჲ ფინეზ ჰურიისა და ამბა იოვანწის-თვსცა და მისთანათაჲცა. რ~ ა იხილოს თუ რად იყოს შ~ს მათსა: მაშინ შეკრბეს ამირა</p>	<p>отъ соблюденїя субботы. Не прїиму другихъ пророковъ, кромѣ двадцати четырехъ истинныхъ: исповѣдаю ихъ, о которыхъ Богъ засвидѣтельствовалъ, что они пророки Его и посланники Его!»</p> <p>VIII. На другой день, послѣ двухъ часовъ дня, эмир-ал-мумининъ послалъ привести Финееса еврея, а также авву Иоанна и бывшихъ съ нимъ, чтобы видѣть, что произойдетъ между ними. Тогда собрались они</p>
---	--

<p>მომლისა წინაშე: და უბრძანა მათ ზრახ- ვად ურთი-ერთას სიტყვთა ტკბილითა და სიბრძნისადათა შუენიერად: ხ~ ჰური- ამან მოიკითხა. ამბა იოვანს: ჰამორის ყოფითა. ეგრევე იოვანეცა მოიკითხა. ამბა იოვანს: ჰამბორის ყოფითა. ეგრევე იოვანეცა მოიკითხა: ჰურიად შუენიერი- თა მოკითხვითა. ჰრქუა მას წმიდამან ამბა იოვანე. შე-მცა-გუეწევის ღმერთი: ჩუენ: და შენცა მისლვად გზასა მას შინა ცხორებისასა და სასუფეველსა ცათასა: წარუვალსა. სუფევეასა მისსა: ჰრქუა მას ფინეზ. ჰურიამან მე მრწამს დაბადებად მოსწსი: ჰრქუა მას წმიდამან იოვანე. შენ გრწამს ჰურიად ვ~ა გნებავს: და არა ვ~ა ჰნებავს ღმერთსა: ჰრქუა ჰურიამან მან. და მე კლ~დ მრწამს სარწმუნოებად ოც და ოთხთა წ~წყლთად. ჰრქუა მას ამბა იოვანე, უკუეთუმცა გრწმენა სარწმუ- ნოებად ოც და ოთხთა წ~წყლთად: უწყო- დეემცა: ვ~დ ქრისტე მოსრულ არს: ვ~ა იგი წამეს ოც და ოთხთა წ~წყლთა რ~ უვარ ჰყოფ: უშჯ~ლრბ და ურჩ ხარ: რო- მელი წიგნთა შინა წერილ არს. და შენ არა უწყი რასა იგი იტყვ: არცა რომელსა</p>	<p>предъ эмир-ал-мумининомъ, который приказаль имъ побесѣдовать пріятно другъ съ другомъ словами сладкими и мудрыми. Еврей привѣтствовалъ авву Іоапна цѣлованіемъ, также и Іоаннъ привѣтствовалъ еврея доб- рымъ привѣтствіемъ. Святой авва Іоаннъ сказаль ему: «да номожеть Богъ и намъ, и тебѣ стать на путь спасенія, дарствія Божія и непре- ходящаго Его владычества». Еврей Финеесъ сказаль ему: «я вѣрю въ книги Моисея». Сказаль ему святой Іоаннъ: «ты, еврей, вѣришь такъ, какъ желаешь ты, а не такъ, какъ желаетъ Богъ». Еврей сказаль ему: «я пріемлю еще вѣру двадцати че- тырехъ пророковъ». Авва Іоаннъ сказаль ему: «если ты пріемлешь вѣ- ру двадцати четырехъ пророковъ, такъ знай, что Христось уже при- шелъ, какъ объ этомъ свидѣтельство- вали двадцать четыре пророка. Но</p>
---	---

8 დღე. 12 და მისთანათადაცა ვპისანი სვერჟუ. 17 იოვანე. 17-18 ამბორის.
33 ქრისტე.

<p>იგი იკითხავ: რ~ სული წმიდად არა მოს- რულ არს: შენ ზედა: და არა დამკვდ- რებულ არს. შენ შორის რამცა იცოდე თარგმანებად სიტყუათა ღმრთისათადა და განმარტებად მათი. სიტყუათა წ~წყლთად. და თარგმანებად მათი მოს- ლვისა-თვს ქრისტესისა ვ~დ მოსრულ არს. და დამტკიცებად მათი მის-თვს ვ~დ ღმერთი არს იგი მათი. ჰრქუა მას ჰური- ამან: ქრისტე მოსრულ არსა. ჰრქუა მას წმიდამან ამბა იოვანე. ჰე მოსრულ არს ქრისტე და აღსრულებულ არიან წ~წყლებანი შენ ზედა.</p>	<p>ты, безчинствуя, не слушаешься и отвергаешь то, что написано въ кни- гахъ. Не понимаешь ты ни того, что говоришь, ни того, что читаешь, ибо Духъ Святой не сходилъ на тебя и не вселялся въ тебя, чтобы ты могъ толковать слова Божіи и объяс- нять реченія пророковъ о прише- ствіи Христа, что Онъ уже пришелъ, а равно доказать то, что Онъ—Богъ ихъ». Еврей сказаль ему: «развѣ Христось уже пришелъ?» Святой авва Іоаннъ отвѣтилъ ему: «да, Хри- стось уже пришелъ, и пророчества уже сбылись надъ тобою».</p>
--	--

<p>IX. ჰრქუა მას ჰურიამან: გკითხავ რას-მე. ჰრქუა მას ამბა იოვანე: მკითხე რადცა გნებავს. ჰრქუა მას ჰურიამან: იპოოსა ვ~დ მამა და ძღ. და სული წმიდად ერთი ღმერთი და ერთი ბუნებად არს ვ~ა იგი. სახელ სდებ და იტყვ ჰრქუა მას ამბა იოვანე. გნებავსა: რ~ა გიჩუენო შენ იგი. სახელ სდებ და იტყვ. ჰრქუა მას ამბა იოვანე. გნებავსა: რ~ა გიჩუენო შენ იგი. და გულის-ხმა გიყო იგი. გონების-გან და წიგნთა-გან. ჰრქუა მას ჰურიამან. რ~ კეთილი გეყოს ჩემ თანა. ჰრქუა მას წმიდამან ამბა იოვანე. არა უწყია რ~ ღმერთმან თქუა დაბადებასა შინა: ვ~დ ვქმნეთ კაცი მსგავსად და ხატად ჩუენ-და. ჰრქუა ჰურიამან. ჰქმმარიტად სთქუ მას იოვანე. მაშა რად არს კაცისა თანა მსგავსებად ღმრთისა: წუერნი რ~ლ და-იგლიჯებიან: და დაჰვალს ანუ ფერწნი რ~ლ იქნევიან: ჰელნიგინა შეცვალება მისი ჟამითი ჟამად: სხუად და სხუად საქმედ და სახედ: ჰრქუა მას ჰურიამან:</p>	<p>IX. Еврей сказалъ ему: «я спрошу тебя объ одномъ»; авва Иоаннъ отвѣтилъ: «спроси, что хочешь!» Еврей спросилъ: «обрѣтаются ли <доказательства того>, что Отецъ, Сынъ и Духъ Святой суть одинъ Богъ и одно естество, какъ ты называешь и говоришь?» Авва Иоаннъ отвѣтилъ ему: «хочешь ли ты, чтобы я это показалъ тебѣ и растолковалъ на основаніи разума и Писаній?» Еврей сказалъ ему: («ты мнѣ сдѣлаешь добро!» Святой авва Иоаннъ спросилъ его: «развѣ не знаешь изъ <книги>Бытія, что Богъ сказалъ: сотворимъ чело-века по образу нашему и по подобію?» Еврей отвѣтилъ: «истинно ты говоришь, Богъ такъ сказалъ». Иоаннъ спросилъ его: «такъ въ чемъ же состоитъ образъ Божій въ чело-вѣкѣ: въ бородѣ ли, которая можетъ быть</p>
--	--

12 ქრისტე. 14 ქრისტე.

<p>არა ნუ იყოფინ: გარნა გრქუა მე. შენვე ამბა იოვანე. რად არს კაცისა თანა მსგავსებად ღმრთისა. ჰრქუა მას იოვანე. მსგავსი არს ღმრთისა გონებად ესე: რომელი განაგებს ფარულად და უხილავად. რ~ არავინ იცის: თუ რად არს გულსა მოყუსისა თვისისასა. ვიდრემდის არა იშვეს სიტყ~დ მის-გან. რ~ სიტყუად მისი თარგმნებს რადცა იყოს გონებასა შინა: განგებად საიდუმლოდა მისისა. და არა სრულ იქმნენ გონებად გარნა სიტყვით. რომელი შობილ არს გონებისა-გან. რ~ იგი გამოაცხადებს. რადცა იყოს მას შინა კეთილი გინა ბოროტი. და იყნოსებს კულად სულითა და ცხოვნდების. ესე სამნი არიან სიმტკიცენი კაცებისანი. უკუეთუ ესენი განქარდენ. განქარდეს ცხორებადცა მისი: ხ~ ღმერთი რომლისა არა არს დასასრულ. და არცა გონებად</p>	<p>вырвана и выпадаетъ, въ ногахъ ли, который двигаются, или въ рукахъ, который смѣняють одна другую по временамъ различнымъ образомъ и для разныхъ дѣйствій?» Еврей отвѣтилъ ему: «нѣтъ, да не будетъ! но я тебя спрошу, авва Иоаннъ, въ чемъ состоитъ образъ Божій въ чело-вѣкѣ?» Иоаннъ сказалъ ему: «образъ Божій состоитъ въ умѣ, который управляетъ тайно и невидимо, ибо никто не знаетъ, что скрывается въ сердцѣ другого, пока не родится слово; слово его толкуеть тайныя мысли его, находящіяся въ умѣ. Умъ можетъ быть совершеннымъ не иначе, какъ черезъ слово, которое рождается отъ него, ибо оно показываетъ, что въ</p>
---	--

<p>მიითხრობების და არცა იგი: და ოდეს შვის გონებამან გითხრას სიტყუამან: თუ რად იგი არს გონებად და სულით ცხონდების. და იყნოსს: რომელ არს ღმერთი: სიტყვთა თვისთა ჰყო ყოველივე: და თვნიერ მისსა ჰყო ყოველივე: და თვნიერ მისსა არა რად იყო. და სულითა წმიდითა წ~წტყელ-ებდეს: წ~წტყელნი და მით წინადასწარ მოწევნადთა მიუთხრობდეს ყოფადმდე. ესე არს მამად და ძედ და სული წმიდად. ღმერთი რომელ არს ძე მისი. სიტყუად თვისი. და არცა იგი თვნიერ მისა და სულისა წმიდისა მისისა. უწინარეს დასაბამისა ერთი ღმერთი. რ~სა არა აქუს აღსასრული.</p>	<p>немъ есть: добро или зло; къ тому же <человѣкъ> дышитъ и живетъ душою. Вотъ эти три составляютъ прочностьъ человѣка: если ихъ не станеть, не станеть и жизни его. Богъ безконеченъ; разумъ Его и духъ постигнуть и знать нельзя. Когда рождается слово, оно показываетъ, что такое разумъ и что значить — живетъ и дышитъ дыханіемъ. То, что называется Богомъ, сотворило все Словомъ Своимъ, безъ Котораго ничего не было. Пророки пророчествовали Духомъ Святымъ; Имъ они возвѣщали грядущее напередъ, до наступленія его. Вотъ это есть Богъ—Отецъ, Сынъ и Духъ Святой. Сынъ есть Слово</p>
--	---

11 საიდუმლოდსა. 27 იყო. 28 მისა.

<p>X. მაშინ განკვრდეს ყოველნი მსხდომარენი მიგებისა მის-თვს პასუხისა ვითარმედ ღმერთმან წამა: და თქუა კაცი მსგავსი და ხატი მისი არს: არადა თუ სიწმოდთა ამით სიზრქოდსა სიმძიმისადათა. ა~დ გონებითა უჩინოდთა რომელი განაგებს ფარულად სიტყვთა რომელი იგი შობილ არს მის-გან. გონებისა-გან რომელ მის მიერ სრულ იქმნების ყოველივე თვნიერ მისსა არა რად იყო. და სულითა წმიდითა: რომელი ღმერთი-სა-გან გამოვალს: და რომელ იგი გონებითა და სიტყვთა განუყოფელად. რომლისა მიერ აუწყებდეს წმიდანნი: წ~წტყელნი მოწევნადსა ვ~ე. ყოფადმეც. ესე არს ღმერთი ჭეშმარიტი რომლისათვის წამა დაბადებამან დასაბამსა ესრეთ თქუა ღმერთმან ვ~დ დასაბამად ქმნა ცადა ქუეყანად. და ყოველივე იქმნა და ზედა წყალთა ბნელი იყო და სული ღმერთისა იქცეოდა წყალთა ზ~ა. აჰა ესერა ღმერთი და სული მისი იქცევის წყალთა</p>	<p>Отца, Который <не бываетъ> безъ Сына и Духа Святого; прежде начала бытія <есть> одинъ Богъ, Который не имѣетъ конца».</p> <p>X. Тогда всѣ сидѣвшіе удивились данному отвѣту, именно—свидѣтельству и словамъ Бога, что человѣкъ является образомъ и подобіемъ Его не объемомъ, не плотностью и тяжестью, но невидимымъ умомъ, который управляетъ тайно—Словомъ, Которое рождается отъ Ума, Которымъ совершается все и безъ Котораго ничего не было, и Духомъ Святымъ, Который исходитъ отъ Отца, нераздѣленъ отъ Ума и Слова и Которымъ святые пророки возвѣщали грядущее прежде наступленія его. Сей есть Богъ истинный, о Которомъ съ самага начала засвидетельствовано въ <книгѣ> Бытія: «въ начале сотворилъ Богъ небо и землю». Все стало <по слову Его>; воды были покрыты тьмою и Духъ Божій но-</p>
---	---

<p>ზა: და სიტყვთა თვისთა დაჰზადა ცად და ქუეყანად და თქუა: იყავნ ნათელი: ესე არს ღმერთი: მამად და ძე. და სული წმიდად: სიტყვთა და სულითა მისითა რომლისა-თვს წამებს დაზადებად: და სული იქცევის წყალთა ზედა. და სიტყვთა მისითა დაჰზადა ხილული და უხილავი:</p>	<p>сился надъ ними. Вотъ Богъ и Духъ Его носится надъ водами. Словомъ Своимъ Онъ сотворилъ небо и землю; Онъ сказалъ: «да будетъ свѣтъ». Этоть есть Богъ— Отецъ, Сынъ и Святой Духъ, — Слово и Духъ Его, объ этомъ свидѣтельствуеть <книга> Бытія: «Духъ носился надъ водами», и Словомъ Своимъ сотворилъ Онъ видимое и невидимое».</p>
---	---

12 მისა. 34 ნუკუე.

<p>XI. ჰრქუა მას ჰურიამან: მოგიღებებს წამებად დაზადებისაგან ნუუკუე იპოოს ერთი წწყლთაგანი. დაგიმტკიცოს ამას ზედა: ჰრქუა წმიდამან იოვანე. ჰე გულითადი ღმრთისად დავით ქადაგებს სულითა წმიდითა: და იტყვს. სიტყვთა ღმრთისადთა ცანი დაემტკიცნეს და სულითა პირისა მისისადთა ყოველი ძალი მათი: ესე არს ღმერთი: მამად და ძე. და სული წმიდად: რომელსა აღვიარებთ და გურწამს. ჰრქუა მას ჰურიამან: არა აქუს მოსეს: ამას შინა ზიარებად. ჰრქუა მას იოვანე: და ვისა თქუმულ არს: მამად და ძე. და სული წმიდად გარნა მოსწსა: მე ვარ ღმერთი აბრაჰამისი: და ღმერთი ისაკისი: და ღმერთი იაკობისი: თითუ-ეულისა მათისა-თვს თქუა. მე ვარ ღმერთი თვისისაგან: თვს-თვსად: და ვითარ არა თქუა: მე ვარ ღმერთი: ღმერთი აბრაჰამისი: და ისაკისი: და იაკობისი. და შეკრიბამცა სიტყვთა ამით ერთად და არა თქუა. მე ვარ ღმერთი აბრაჰამისი კიდე: და ღმერთი ისაკისი კიდე: და ღმერთი იაკობისი კიდე განყოფილად: არამედ ამის-თვს თქუა ესე: რა გამოაცხადის სამებად ესე იგი არს: ღმერთი და სიტყუად: და სული მისი და ჩუენ გურწამს ესე. თქუმისა-ებრ ჩუენისა: ნათელი ნათლისაგან: ღმერთი ჰემმარიტი: ღმრთისაგან ჰემმარიტისა: შობილი და. არა ქმნული: და ვა მშობელი გონებად სიტყვსად: რომელ მის მიერ სრულ იქმნების ყოველივე. ჰრქუა მას ჰურიამან</p>	<p>XI. Еврей сказалъ ему: «воть ты приводишь свидѣтельства изъ <книги> Бытія; найдется ли хоть одинъ пророкъ, который бы подтвердилъ это?» Святой Іоаннъ отвѣтилъ: «да, любезный Богу Давидъ проповѣдуетъ и говорить: словомъ Божиимъ небеса утвердились и духомъ усть Его — вся сила ихъ. Это есть Богъ,— Отецъ, Сынъ и Духъ Святой, Котораго исповѣдуемъ и въ Котораго вѣруемъ». Еврей сказалъ ему: «Моисей не причастенъ этому». Іоаннъ сказалъ: «кому же сказано объ Отцѣ, Сынѣ и Духѣ Святомъ, кромѣ Моисея, <въ словахъ>: Я — Богъ Авраама, и Богъ Исаака, и Богъ Іакова; о каждомъ изъ нихъ сказано въ отдѣльности и особо—«Я—Богъ». Не объединено все въ одномъ словѣ и не сказано: «Я — Богъ, Богъ Авраама, и Исаака, и Іакова», равно не сказано раздѣльно—«Я—Богъ Авраама особо», «Богъ Исаака особо», «Богъ Іакова особо»; сказано такъ потому, чтобы показать Троицу, то есть—Бога, Слово и Духа Его. Мы вѣруемъ, согласно нашему реченію, въ «свѣта отъ свѣта, Бога истинна отъ Бога истинна, рожденна и не сотворенна», подобно тому, какъ отъ</p>
---	---

<p>ფინეზ. მითხრალა ბუნებანიცა ერთ არ- იანა: ვ~დ მამა და ძე და სული წმიდაა: სამი ღმერთი და ერთი: ჰრქუა მას იოვა- ნე. მი-ლა-ხედენ მზესა ამას: ვითარ იგი იშვების მის-გან ნათელი: და შეიმოსებს ქუეყანისა-გან: ნათელი იგი გუამსა: და ვ~რ იგი გამოვალს მისგან მცხინვარებად.</p>	<p>ума рождается слово, которымъ все совершается». Еврей Финеесъ сказалъ ему: «скажи же, неужели и естество ихъ (букв. естество) также одно, то есть — Отецъ, Сынъ и Духъ Святой суть три Бога <и въ тоже время> одинъ?» Иоаннъ сказалъ ему: «посмо-</p>
---	--

1 იპოოსა написано сверху. 11 მოსწს. 11 ზიარება.

<p>და აღივსების ყოველი სოფელი: ნათ- ლითა: რ~ ნათელი და მცხინვარებად. და აღივსების ყოველი სოფელი ნათლითა: რ~ ნათელი და მცხინვარებად და მზის თუალი ერთ არს იგი: ესრწთვე ღმერთი: მამა და ძე: და სული წმიდაა: ერთი ღმერთი არს. და ერთი ბუნებად. ერთი განუყოფელად.</p> <p>XII. მაშინ ჰრქუა ამირა მომლმან ჰური- ასა: ვაძლავ ფინეზ: რად ემტერები ქრის- ტიანობასა. მე ვითარ ვხედავ: წ~წტყლნი მათ ეწამებიან. და ეგრწთვე დაბადებად დაამტკიცებს სიტყუათა და თქუმულთა მათთა. და დავითს წ~წყლსაცა ჰრწამს. სარწმუნოებად მათი: და გონებადცა მეწა- მების. ვ~დ კაცი სამი არს. გონებად ფა- რულ უჩინოდ. და სიტყუად შობილი: გონებისაგან მსგავსად განგებულებისა. და სულითა იყნოსებს კაცი. და ცხონდე- ბის. ესე სამნი კაცებისა-გან რ~ჟს ერთი ამათგანი: განქარეს სამთა ამათგანი: კა- ცისა-გან ჯორციელისა მოკუდეს და გან- ქარდეს. და ამათ სამთა შ~ს. ვ~ა თქუა არა რად არს მას შინა რადმე სახწ. მიმს- გავსებული: ერთი ერთისა: რ~ არცა გო- ნებად მსგავსი არს სიტყუსა. და არცა სული მსგავსი არს გონებისა. და არიან იგინი ერთი ბუნებითა და გამოცხადე- ბულ არს აწ. ვ~დ სამებად ერთი არს. და ერთი სამი არს განუყოფელად და განუ- შორებელად. ურთი-ერთას: და არცა ნებად. განყოფილ: და არცა ნებად. განყო- ფილ: და არცა განზრახვად მათი გან-</p>	<p>три на это солнце: отъ него рождается свѣтъ, который воспринимаетъ тѣло отъ земли; отъ него же исходить те- плота, и вся вселенная наполняется свѣтомъ. Ибо свѣтъ, теплота и сол- нечный дискъ составляютъ одно, по- добно этому Отецъ, Сынъ и Духъ Святой суть одинъ Богъ, одно есте- ство, одна нераздельная единица».</p> <p>XII. Тогда эмир-ал-мумининъ ска- заль еврею: «горе тебѣ, Финеесъ! Почему ты враждуешь противъ христіанъ? Какъ я вижу, съ ними со- гласны пророки, также и <книга> Бы- тія подтверждаетъ слова и выраженія ихъ; пророкъ Давидъ тоже раздѣляетъ ихъ въру, и разумъ мнѣ свидѣтель- ствуетъ, что челоуѣка образуютъ три сіи: умъ тайный и невидимый, слово, рожденное отъ ума, подобно мысли, и душа, которой челоуѣкъ дышитъ и живетъ. Эти три въ людяхъ. Когда одного изъ этихъ трехъ не станетъ въ плотскомъ челоуѣкѣ, онъ умретъ и исчезнетъ. И между этими тремя, какъ онъ сказалъ, нѣтъ никакого сходства и подобія; ибо ни умъ не похожъ на слово, ни душа не по- хожа на умъ, но тѣмъ не менѣе они по природѣ — одинъ. Теперь явно, что Троица одна, и единица—не- раздельная и неразлучная Троица; воля ихъ не раздельна, и въ мысляхъ</p>
--	--

<p>წვალებით: ერთი ერთისა-გან. გარნა ერთი ბუნება არს: და რადამცა იყო უნათლჳს ამისა: და უსარწმუნოჳს ამისა.</p>	<p>они не разъединены другъ отъ друга, но одна у Нихъ природа. И что мо-</p>
--	--

6 მზც (вмѣсто ნათელი).

<p>ოდესღა საქმენი შეეწყოდინ და ეწამებოდიან: და ჩუენცა თუალითა ვხედავთ. ჭემმარიტად: ვ~დ ერთი ესე სამი არს. და სამი ერთ არს: ესე არს კაცი. და კუალად ვიქცეთ აწ თქუმულსა მას ღმრთისასა: მსგავსებად კაცისად მისა. რომელსა იტყვს ვქმნეთ კაცი ხატად და მსგავსად ჩუენდა: მაშა არა ვხედავა: რ~მსგავსებად კაცისად მისა. ესე სამნი არიან. რომელ ესე არიან კაცსა შ~ს. გონებისაგან უჩინოდას. და სიტყუად შობილი მის-გან. და სული რომლისაგან იყნოსებს კაცი და ცხოვნდების.</p> <p>XIII. თქუა ჰურიამან. განცხადებულ არს ჭემმარიტებად ყოველი და გამოცხადნეს. ხ~ აწ. წიგნნი მისნი. მსგავსნივე სარწმუნოებისა მისისა არიან: ჰრქუა მას წმიდამან იოვანე. დამტკიცებულ არს ჭემმარიტებად და ცხად არს. და განქარდეს სიცხუვც. და გამოცხადნეს ჭემმარიტებად. წიგნისა ღმრთისად წმიდისა სახარებისად სიმართლჳ არა განქარდეს. ერთიგა ასოდ მისგანი: ჰრქუა მას ჰურიამან: არა თქუა სახარებასა შინა: ვ~დ სახელითა შენითა განასხმიდეთ ეშმაკთა. ჰრქუა იოვანე ჰე მართალსა იტყვ. ესრჳთ თქუა ღმერთმან: და თქუმული მისი ჭემმარიტ არს. სახარებასა შინა მისსა წმიდასა. ჰრქუა მას ფინეზ ჰურიამან. მაშა არს ჩუენ თანა კაცი: ძეთა ჰეშუმისთაგანი: და იგი ჭამს ჳორცთა თვსთა. უკუეთუ შენ განჰკურნო იგი: დიდი სასწაული გექმნას ჰრქუა მას ამბა იოვა-</p>	<p>жеть быть яснѣе и достовѣрнѣе этого, когда объ этомъ свидѣтельствуютъ и съ этимъ согласны и дѣла, и мы глазами нашими видимъ во истину, что одинъ есть три и три есть одинъ; вотъ таковъ челоѣкъ! Теперь обратимся къ словамъ Бога: «сотворимъ челоѣка по образу и по подобію Нашему», въ которыхъ Онъ говорить о подобіи съ Нимъ челоѣка. Развѣ не вижу я, что образомъ Его въ челоѣкѣ являются эти три, находящіяся въ немъ <способности>: умъ невидимый, слово, отъ него рождающееся, и душа, которой челоѣкъ дышитъ и живетъ».</p> <p>XIII. Еврей сказалъ: «всякая истина очевидна, она откроется и нынѣ,—книги его согласны съ вѣрою его!» Святой Іоаннъ сказалъ: «истина подтверждена и явна; пусть разсѣется заблужденіе и откроется истина книги Божіей, святого Евангелія правда, изъ которой ни одна буква не преидеть». Еврей спросилъ его: «развѣ Онъ не сказалъ въ Евангеліи: «именемъ моимъ изгоняйте бѣсовъ?» Іоаннъ отвѣтилъ: «да, правду говоришь, такъ Богъ сказалъ, и сказанное Имъ во святомъ Евангеліи истинно». Еврей Финеезъ сказалъ ему: «въ такомъ случаѣ есть съ нами челоѣкъ, изъ сыновъ Бешума, который снѣдаетъ плоть свою; если ты исцѣлишь его, сдѣлаешь великое чудо». Авва Іоаннъ сказалъ ему:</p>
---	--

<p>ნე. მოიყვანენ იგი აწვე: მაში ბრძანა ამი- რა მომღმან მოყვანებად. მისი და იყო ეგრჭთ: რ~ დაბმულ იყო სახლსა შინა ბორკლითა და კელბორკილებითა: და ვ~ა მოიყვანეს ცოფი იგი. და შემოვიდა შ~ს მსხდომარეთა მათ. იწყო ყივილად ესრჭთ იტყოდა. რად არს ჩუენი და შენი: მოწაფეო ქრისტესო. და ჩუენ მრავალნი ვართ კაცისა ამის თანა. ვიდრე განგუას- ხამ და განგ~ყვანებ ჩუენ. ჰრქუა მას წმი- დამან იოვანე. მოწაფემან ქრისტესმან მითივე კმითა. რომლითა შეჰრისხნა ქრისტემან ო~ნ ჩუენმან. ლეგეუნსა მას სიმრავლესა მრავალსა. რომელნი იყვნეს კაცისა მის შინა ქალაქისა თანა: რომელ- თა უბრძანა. შესლვად ღორთა: მაშინ სახელ სდვა ქრისტესა და ჰრქუა. განვე- დით აწვე კაცისა ამის-გან. და მეესეუ- ლად განვიდეს: ეშმაკნი იგი. ხ~ იგინი ღაღადებდეს: და ვაებდეს. რ~ჟს განკად- ნა იგინი. სადგურისა მათისა-გან: და მეყსა შინა განიკურნა კაცი იგი: და განკვრებამან: დიდმან შეიპყრნა ყოვე- ლნი რავდენტა იხილეს იგი სახელისა- თვს ღმრთისა. რ~ჟს დაემორჩილნეს მას ეშმაკნი და განვიდეს. რ~ჟს ესმა მათ: სა- ხელი ი~ვ ქრისტესი თანა მამით და სუ- ლით წმიდით-ურთ: მაშინ ჰრქუა ჰუ- რიამან. სხუანიცა თვნიერად შრომისა თუალთა-მაქცეველნი ჰყოფდეს ესევი- თარსა. განრისხნა წმიდა იოვანე მაშინ გულის-წყრომითა ფიცხლად. მერმე თქუა. ჰ ფინეზ უკუეთუმცა არა უწყოდე ვ~დ მოიქცევიო. აწმცა უბრძანე ეშმაკთა მათ დამკვდრებად შენ თანა და წარწყ- მედად შენი მეყსა შინა მიუჰნისამდე: და სიტყუასა მას თანა იოვანესსა იხილნა ჰურიამან ფინეზ ეშმაკნი გარემოდგომი-</p>	<p>«пусть приведутъ его сейчасъ же!» Тогда эмир-ал-мумининъ приказалъ доставить его, что и было исполнено, ибо онъ былъ связанъ дома и зако- ванъ въ кандалы и ручныя цѣпи. Когда привелн бѣсноватаго, онъ, войдя посреди возсѣдавшихъ, сталъ кричать и говорить такъ: «что намъ и тебѣ, ученикъ Христовъ? Насъ въ этомъ человѣкѣ много, куда же ты насъ изгоняешь и выводишь?» Тогда святой Иоаннъ, ученикъ Христовъ, отвѣтилъ ему тѣмъ же голосомъ, ка- кимъ Господь нашъ Христосъ за- претилъ легиону, громадному мно- жеству <бѣсовъ>, бывшихъ въ чело- вѣкѣ города <Гадары>, повелѣвъ имъ войти въ свиней. Призвавъ Христа, онъ сказалъ имъ: «выходите сейчасъ изъ этого человѣка», и бѣсы тот- часъ же вышли. Будучи выгнаны изъ обиталища своего, они взы- вали и воздыхали, человѣкъ же тотъ сразу исцѣлился. Удивленіе ве- λικое объяло всѣхъ, видѣвшихъ, какъ о имени Божіемъ подчи- нились ему бѣсы, которые вышли вонъ, какъ только услышали имя Иисуса Христа со Отцемъ и Духомъ Святымъ. Тогда еврей сказалъ: «то же самое дѣлали безъ усилій и другіе волшебники». Святой Иоаннъ воспы- лалъ сильнымъ гнѣвомъ, а потомъ сказалъ: «О, Финреесъ! Если бы я не зналъ, что ты будешь обращенъ, нынѣ же приказалъ бы тѣмъ бѣсамъ</p>
--	--

9 ქ~ესო. 33 იოვანე.

<p>ლად მისსა. ვ~ა ნაბერწკალნი ცეცხლი-</p>	<p>вселиться въ тебя и сразу же по-</p>
---	---

<p>სანი: მაშინ შეშინდა დიდად ჰურია და უტყვ იქმნა და მოეკუთა ზრახვად მისი: და მიყო ჴელი თვისი: და მიიღო ქარტად და დაწერა: ჟ ამბა იოვანე: რადსა-თვს განრისხენ ჩემ ზა: რაჟს მიხილე რა გა-მოვეძიებ შენ-გან: ზედა მიწვევისა-თვს. რა ოდეს განვიდე შჯულისა ჩემისა-გან რომელსა ესე არა ეჭუეულ ვარ: მას შინა: და შევიდე მეორესა. სიტყუად მაქნდს მიცემად: კაცთა მიმართ ამის-თვს. ხაერი იგი, რომელნი სხდეს: შეშინდეს ძლიერად რა ესმოდა მათ ღაღადებად იგი ეშმაკთად: მაშინ დასწერა წმიდამან იოვანე სახაჯ ჯუარისად ჰურისა ზედა: მაშინდა მიიქცა და ზრახვიდა. ხა ამირა მომლი განკვრდა ამის-თვს. და ყოველნი თანამსხდომარენი დიდად ფრიად:</p> <p>XIV. ჰრქუა ჰურია მან. ჟ კაცო კურთხეულო არა იტყვსა სახარებასა შინა შენსა. ვა დ ქრისტემან თქუა წამალი სასიკუდინა სუათ დაღაცათი არად გავნოს თქუენ. ჰრქუა მას ამბა იოვანე: ჴემმარიტ არს იგი. რომელი აღუთქუა ღმერთმან. ჰრქუა მას ჰურია მან: აჰა ესერა შემიქმნიეს საჭურჭლესა შინა ამირა მომლისასა წამალი ნახევარ ჟამისად და უმცრო მისა: გნებავს რა მოგართუა მისგანი: და სუა: ჰრქუა მას იოვანე ჴემმარიტად შევესუა იგი უშიშად. და ზრბანა ამირა მომლმან. რა მოიღონ წამალი</p>	<p>губить тебя на вѣки». При этихъ словахъ Іоанна еврей Финеесъ увидѣлъ, что бѣсы окружаютъ его, какъ искры огненные; тогда еврей очень испугался, онъ онѣмѣлъ и пересталъ говорить. Взялъ онъ бумагу и папи-салъ: «о, авва Іоаннѣ! почему ты разгнѣвался на меня, увидѣвъ меня? Я допрашиваю тебя тщательно, дабы, оставивъ законъ свой, въ которомъ не сомневаюсь, и перейдя въ другой, могъ я воздать отвѣтъ людямъ объ этомъ». Возсѣдавшіе тамъ страшно испугались, ибо они слышали вопль бѣсовъ. Тогда святой Іоаннѣ осѣнилъ еврея знаменіемъ креста, и онъ сталъ бесѣдовать. Эмир-ал-мумининъ и всѣ сидѣвшіе съ нимъ очень удивились этому.</p> <p>XIV. Еврей сказалъ: «о, мужъ благословенный! Развѣ не говорится въ Евангеліи твоемъ, что Христось сказалъ: «если смертное лекарство будете пить, не повредитъ вамъ?» Авва Іоаннѣ отвѣтилъ ему: «истину ты говоришь, такъ Богъ сказалъ, и истину то, что Онъ общалъ». Еврей сказалъ ему: «вотъ въ сокровищ-ницѣ эмир-ал-муминина я пригото-вовилъ лекарство получасовое, даже еще меньше, хочешь, я принесу его и выпей». Іоаннѣ сказалъ ему: «во-</p>
---	--

5 მისა.

<p>იგი და გამოიცადოს იგი. მაშინ მოიღეს წამალი იგი. მარწუხითა შეპყრობილი: და დადევს წინაშე ამირა მომლისა: მაშინ თქუა ჰურია მან: რა მოჰგუაროს ძალი და მოჰგუარეს. და მიიღო წამალი ნახევარ ჟამისად. და შთაუღვა პირსა ძაღლსა მას. და არა დაყოვნა: აა დ მეყსეულად. დასცვკვეს ჴორცნი მისნი ძვა-</p>	<p>истину выпью я его безъ страха». Эмир-ал-мумининъ приказалъ прине-сти его для испытанія. Тогда при-несли лекарство, держа его клещами, и поставили предъ эмир-ал-мумини-номъ. Еврей сказалъ, чтобы ему до-ставили собаку; когда привели ее,</p>
--	--

<p>ლთა მისთა-გან: და ვა იხილეს მსხდომარეთა მათ. განიხარეს და თქუეს. ვესავთ ღმრთისა-გან რა განვისუენოთ მის-გან. როემლსა ესე უჯობნიეს ჰურიისა და მაშინ ითხოვა ჰურიამან. ჭიქამ. და შთაასხა მას შინა წამლისა მის-გან. და შთაასხამას შინა წამლისა მისგან. რომელი კმა ეყო ერგასისსა ძაღლსა. და ჰრქუა წმიდასა ამბა იოვანეს ჰურიამან. შესვ აწ ესე. რომელი ამას ჭიქასა შინა არს: რა გამოჩნდეს ჭემმარიტებად: სიცრუდსაგან. და ნათელი ბნელისა-გან. მაშინ მიყო კელი თვისი წმიდამან იოვანე ურველად და უშიშად. და აღილო ჭიქამ იგი: და უბრძანა ეპისკოპოსთა თვისთა. რა აღდგენ და ლოცვა ყონ. ზემდგომარეთა მის თანა. რა ცნან ყოველთა რავდენნი იყვნეს მუნ სიმდიდრე მადლისა ქრისტესისა. მაშინ მიხედნა აღმოსავალით: და აღიძალა კმად თვისი. და იტყოდა: შენ ხარ ღმერთი: ღმერთი ჩემი: მამად და ძე. და სული წმიდად: შენ ხარ რომელმან აღმიტქუ ჩუენ: და სთქუ: სახარებასა შინა წმიდასა შენსა. ვდ უკუეთუ შესუათ წამალი სასიკუდინს. არად გევნოს თქუენ. და აჰა მე ესერა. აღთქუმისა შენისა-თვს ჩუენდა. ესერა მინდობილ ვარ. სიტყუასა შენსა. და სარწმუნოებითა ჩემითა შენდა მომართ ოო ჩემო და ღმერთო ჩემო ივ ქრისტე.</p>	<p>онъ взялъ лекарство получасовое и положилъ его собакѣ въ ротъ, причемъ безъ промедленія, тотчасъ же, плоть ея отстала отъ костей. Увидя это, возсѣдавшіе тамъ обрадовались и сказали: «уповаемъ на Бога, что мы успокоимся отъ этого <человѣка>, который побѣждаетъ еврея». Тогда еврей потребовалъ стаканъ и налилъ туда лекарство, достаточное на пятьдесятъ собакъ. Затѣмъ онъ сказалъ. святому Іоанну: «выпей теперь содержимое въ семь стаканѣ, чтобы открылась истина отъ лжи и свѣтъ отъ тьмы». Тогда святой Іоаннъ протянулъ руку безъ страха и заботы, взялъ стаканъ и приказалъ епископамъ своимъ встать и помолиться вмѣстѣ со стоящими съ нимъ, дабы познали всѣ находившіеся тамъ богатство милости Христовой. Обратившись къ востоку, онъ возвысилъ голосъ свой и сказалъ: «Ты—Богъ, Богъ мой,— Отецъ, Сынъ и Духъ Святой! Ты, Который общалъ намъ и сказалъ во святомъ Евангеліи Твоемъ: «если будете пить лекарство смертоносное, не повредитъ вамъ»; вотъ я, согласно Твоему общанію, уповая</p>
--	--

<p>თანა მამისა შენისა და სულით წმიდით შენით-ურთ შევსუამ წამალსა ამას: და დაიდვა მეყსეულად პირსა თვისსა: და შესუა იგი. მაშინ მეყსეულად განათლდა პირი მისი ვა მზე: და დაჯდა საჯდომსა ზედა თვისსა. ურველად მისგან. რომელიცა იგი იყო. და უბრძანა ეპისკოპოსთა თვისთა. და დასხდეს: და დაეცა განკვრევადა მას ჟამსა შინა. დიდი ყოველთა ზედა: რავდენნი იყვნეს ადგილსა მას. და ვა იხილა ამირა მომლმან ესრე სახედ. ჰრქუა მას. ამბა იოვანე. არას ჰპოება: გულსა ზედა: სიმძაფესა მკურ-</p>	<p>на слово Твое, съ вѣрою въ Тебя, Господа и Бога моего, Иисуса Христа, со Отцемъ Твоимъ и Духомъ Святымъ, выпиваю лекарство сіе». Онъ тотчасъ положилъ его въ ротъ и выпилъ. Мгновенно лице его просіяло, какъ солнце, и онъ сѣлъ на сѣдалище свое, не безпокоясь о томъ, что случилось; по приказанію его сѣлн и епископы его. Всѣ, бывшіе тогда на мѣстѣ томъ, очень удивились. Когда эмир-ал-муми-</p>
--	---

<p>ვალეზისასა. ჰრქუა მას იოვანე: უწინა მიჯურვიდა გული: და მწყუროდაცა. ხ~ რ~ჟს შეესვ. ესე განმიქარდა: და არღარა მწყურის: ჰრქუა მას ამირა მომღმან. მი- იღე სავარცხალი ესე: და დაივარცხნე წუერი შენი: რ~ გიკმს იგი: და ვითარ იხილა ამირა მომღმან. ესევეითარი. უკვრდა ფრიად.</p> <p>XV. მაშინ ჰრქუა მას ჰურიამან ფინეზ: არა წერილ არსა სახარებასა შინა ვ~დ არა დავარდეს თმაღცა ერთი თავისაგან: თქუენისა და არცა წარწყმდეს. ჰრქუა მას წმიდამან იოვანე. ჭემმარიტად მარ- თალსა იტყუ: ესრწთ თქუა ღმერთმან. წმიდასა შინა სახარებასა თუსსა. და ჭემ- მარიტ არს სიტყუად მისი. ჰრქუა მას ჰურიამან: მარქი მე. რ~ა აღმოგკუეთო. ზოგი წუერისა შენისა-გან: და შთავაგ- დო იგი ცეცხლსა შინა. და ვიხილოთ:</p>	<p>ნინუ увидѣлъ его въ такомъ видѣ, сказалъ ему: «авва Іоаннѣ, не ощу- щаешь ли въ сердцѣ своемъ силь- ныхъ ожоговъ?» Іоаннѣ сказалъ ему: «раньше горѣло сердце и пить хо- телось, но, когда выпилъ это, все прошло и пить не хочу». Эмир-ал- мумининѣ сказалъ ему: «возьми гребешокъ и причеши бороду свою, ты въ этомъ нуждаешься». Увидѣвъ все это, эмир-ал-мумининѣ былъ очень удивленъ.</p> <p>XV. Тогда еврей Финеесъ ска- залъ ему: «не написано ли въ Еван- гелии: «ни одинъ волосъ не упадетъ съ головы вашей и не пропадетъ?» Святой Іоаннѣ сказалъ: «воистину правду говоришь, такъ Богъ сказалъ во святомъ Евангелии Своемъ, и сло- во Его истинно». Еврей сказалъ ему: «скажи мнѣ, чтобы я отрѣзалъ поло- вину бороды твоей и бросилъ ее въ огонь; посмотримъ, сгоритъ ли она</p>
--	--

4 – 5 სულისა. 7 თუსა. 10 თუსა. 21 მწყურის.

<p>და ვიხილოთ: დაიწუეს იგი ანუ არა. ჰრქუა მას წმიდამან. იოვანე. სხუამან და არა შენ. მაშინ ითხოვა ჰურიამან. საპარ- სველი და მოართუეს იგი. და შეეხო წუერთა: ქრისტუს მოწაფისათა და უნდა რ~მცა: მოჰკუეთა: ზოგი. წუერთა მის- თაღ და მუნქუესვე შეჰკმა კელი მისი: დუქარდთა ზ~ა და დაშთა საპარსველი იგი კელსა შინა მისსა. და ვერვინ შეუძ- ლო გამოღებად კელისა მისისა-გან. რ~ მუნქუესვე: განუკმეს ორნივე კელნი მისნი: მაშინ თქუა იოვანე: ჭემმარიტ არს აღთქუმაღ. ღმრთისაღ სასუფეველი- სა მისისა-თუს: და აჰა ესერა: გამოცხადებულ არს იგი:</p> <p>XVI. ჰრქუა მას. ფინეზ: ჰურიამან: არა</p>	<p>или нѣтъ!» Святой Іоаннѣ сказалъ ему: «пусть другой сдѣлаетъ это, но не ты!» Тогда еврей попросилъ ножницы; когда ему принесли ихъ, онъ всталъ, подошелъ къ ученику Христову и коснулся бороды его, желая отрѣзать половину ея. Но тотчасъ же рука его высохла надъ ножницами, который остались въ рукахъ у него, такъ что никто не могъ достать ихъ изъ рукъ его, ибо сразу отсохли обѣ руки у него. Тогда Іоаннѣ сказалъ: «вѣрно обѣщаніе Божіе о Его Царствіи: вотъ оно открылось нынѣ!».</p> <p>XVI. Еврей Финеесъ сказалъ ему:</p>
--	--

<p>წერილ არსა სახარებასა შინა ვ~დ დას- დებდეთ ჳელთა თქუენტა სნეულთა ზედა. და განიკურნენ: ჳრქუა მას: ამბა იოვანე: ჳემმარიტად არს სიტყუად მისი: წმიდასა შინა სახარებასა მისსა: ჳრქუა მას ფინეზ: აჳა ესერა ჳელნი ჩემნი გან- ჳმელ არიან: და თუ ინებო რ~ა განკურ- ნო მე: რ~ ვთქუ: რ~ა სრულ იქმნეს და გამოცხადდეს სიმართლჳ სიტყუსად ამ- ის და სრულებად საქმეთად. ჳრქუა მას: წმიდამან ამბა იოვანე: შეჳგავს რ~ა და- ადგრე ესრჳთ სამ დღე რ~ა უწყოდი თუ რასა იტოდი. ჳრქუა მას ჳურიამან: ო~ო ჩემო. ნუ მიტევებ წარწყმედად. მე დღეს ქრისტეანე ვარი: მრწამს ქრისტჳ და იგი არს ო~ი ღმერთი ჩემი. გარნა მნებავს რ~ა გამოვიწულილო. შენ-გან. ჳედამი- წევნად: რ~ა არა რად დარჩეს გულსა ში- ნა ჩემსა იჳსსაგანი ყოვლადვე. ჳრქუა მას ამირა მომლმან: განკურნე ამბა</p>	<p>«не написано ли въ Евангеліи: «руки свои возложите на больныхъ, и они будутъ здоровы»? Авва Іоаннъ ска- заль ему: «воистину такъ сказалъ Богъ, и истинно есть слово Его свя- того Евангелія». Финеесъ сказалъ ему: «вотъ у меня отсохли руки; если пожелаешь, исцѣлишь меня, дабы я сказаль, что совершеннѣе появилась правда слова сего и конецъ дѣла». Святой авва Іоаннъ сказалъ ему: «тебѣ падлежитъ оставаться такъ три дня, чтобы зналъ, что говоришь!» Сказаль ему еврей: «господинъ мой! не дай мнѣ погибнуть, я сегодня христіанинъ, вѣрю въ Христа, Онъ— Господь Богъ мой: только я желаю тщательно извѣдать у тебя все, дабы ие оставалось у меня въ сердцѣ ника-</p>
--	---

8 მუნთქუესვე. 10 მისა. 12 მუნთქუესვე. 23 მისა. 32 ნუ надписано сверху.
34 ქ~ე.

<p>იოვანე: და თუ არა თქუას: ვ~დ ვერ შე- უძლო კურნებად ჩემი: მაშინ განჳმარტა წმიდამან: იოვანე: ჳელი თვისი. და თქუა ვ~ა იგი თქუა ქრისტემან ო~მან ჩემმან და ღმერთმან ჩემმან: ჳელგანჳმელსა მას. ეგრეჳთვე მე გეტყვ. ნაწევართა მაგათ ჯორჯთასა და სისხლთასა კუალად ეგე- ნით ადგილსავე თვისსა მრთელად. ვ~ა პირველად იყვენით. და მუნთქუესვე დაჳ- ვარდა და განიკურნა ვ~ა პირველ იყვნეს მრთელად.</p> <p>XVII. და ასული ამირა მუმლისად მომ- კუდარ იყო. უწინარჳს. ორმეოც: და შუდისა დღისა. მაშინ მოეჳსენა ამირა მომლსა. და ჳრქუა: ინაჯით მსხდომარე- თა და სახლეულთა თვისთა: ვ~რ მრავალ არს მწუხარებად ჩემი ასულისა მის ჩემი-</p>	<p>кого сомнѣнія!» Эмиръ-ал-мумининъ сказаль ему: «авва Іоаннъ! исцѣли его, чтобы онъ не сказалъ: не смогъ онъ исцѣлить меня!» Тогда святой Іоаннъ протянулъ руку свою и ска- заль: «какъ сказалъ Христосъ, Гос- подь мой и Богъ мой, сухорукому, такъ же говорю я сочлененіямъ изъ плоти и крови: будьте цѣлы на мѣстѣ своемъ, какъ раньше!» Сразу ножницы вы- пали изъ рукъ его, которыя выздо- ровѣли и стали цѣлы, какъ раньше.</p> <p>XVII. За сорокъ семь дней передъ тѣмъ умерла дочь эмир-ал-муминина Когда объ этомъ вспомнилъ эмир-ал- мумининъ, онъ сказалъ возлежав- шимъ съ нимъ и домашнимъ сво- имъ: «какъ велика скорбь моя</p>
---	---

<p>სათვს. არა მენახვა უშუენიერწსი მისა. და სიკეთისა-ებრ მისისა: ანუ-მე ამბა იოვანე: შეუძლოს-მე-ა აღდგინებად ნებითა ო~ისა მისისადათა: ვ~ა იგი იყო. ჰრქუეს მას: ამირაამომლო ნუ დაშურე-ბი მის-თვს. მაშინ არა რად მიუგო მათ: ამირა მომლმან: და დადუმნა ვ~ე გან-სლვამდე: ყოვლისა მის ერისა. რომელ-ნი იგი სხდეს წინაშე მისსა. და ვ~ა აღ-დგეს და წარვიდეს: მაშინ ამირა მომლ-მან: ჰელი უპყრა ამბა იოვანეს. და ფი-ნეხს: და შეიყვანნა იგინი ხილოანად. რომელ არს სამოთხწ: რომელსა შინა დამარხულ იყო ქალი იგი: და ჰრქუა იოვანეს: ესე საფლავი არს ქალისა მის: შე-მე-უძლოა აღდგინებად ჩუენ-თვს:</p>	<p>о дочери моей! красивѣе ея, даже подобной ей, я не видывалъ; не сумѣть ли авва Іоаннъ воскресить ее по волѣ Господа своего?» Ему сказали: «эмиръ-ал-муминнъ! не утруждай себя этимъ!» Тогда эмир-ал-мумининъ ничего имъ не отвѣтилъ; онъ молчалъ, пока не вышли всѣ, сидѣвшіе передъ нимъ. Когда же они встали и ушли, эмир-ал-мумининъ взялъ за руку авву Іоанна и Финееса и ввелъ ихъ въ «мѣсто плодовъ», то есть—садъ, гдѣ была похоронена дочь его. Онъ ска-залъ Іоанну: «это — могила дочери</p>
---	--

12 მუნთქუესვე. 26 ჰქუა. 31 მისა.

<p>ჰრქუა მას ამბა იოვანე. ვ~ა იგი შემძლე-ბელ იყო დაბადებად მისსა: ეგრევე შემ-ძლებელ არს აღდგინებად ჩუენ-თვს: და ბრძანა წმიდამან იოვანე: რ~ა აღმოთხა-რონ მიწა. საფლავისა-გან: და განაპონ საფლავი. ხ~ წმიდამან იოვანე განიპყრნა კვლნი თვსნი ცად მიმართ და თქუა: ო~ო ჩემო და ღმერთო ჩემო. ი~ვ ქრის-ტე: შენ ხარ ღმერთი: მამა და ძე და სუ-ლი წმიდა: შენ ხარ რომელმან უწოდე ლაზარეს შემდგომად ოთხისა დღისა დაფლულსა: სამარესა შინა: და მეყსეუ-ლად აღდგა შეკრული მჩურითა ეგრწ-თვე ო~ო ჩემო და ღმერთო ჩემო. ვით-ხოვ შენგან და გვედრები. რ~ა ცნან ამათ. ვ~დ შენ ხარ დასაბამი: და დაუსა-ბამოდ შეუცვალებელი სამარადისოდ: შემძლებელი განცხოველებად ვინადაც გინდეს: და მოაკუდინებ ვ~ა გნებავს. და თქუა კულად წმიდამან იოვანე სახე-ლითა ი~ვ ქრისტეს ო~ისა და ღმრთისა ჩემისადათა აღდგეს ქალი ესე: და მეყსე-ულად აღდგა ქალი იგი. ვ~ა პირველ იყო. და აღმოიყვანა სული მისი ჰელთა-გან შიულისათა: და ვ~რ იგი მოიყვანეს ანგელოზთა: და მიაქციეს სული მისი</p>	<p>моей; можешь ли воскресить ее намъ?» Авва Іоаннъ сказалъ ему: «какъ Онъ въ состояніи былъ создать ее, такъ же въ состояніи и воскресить ее намъ!» Тогда святой Іоаннъ, приказавъ ко- . патъ землю и разрыть могилу, про-стеръ руки къ небу и сказалъ: «Го-сподь мой и Богъ мой, Іисусе Хри-сте! Ты Богъ — Отець, Сынъ и Святой Духъ, Ты Тотъ, Который воззвалъ Лазаря изъ гроба по про-шествиі четырехъ дней послѣ погре-бенія, и онъ тотчасъ же всталъ, об-вязанный тряпками. Подобно сему, Господь мой и Богъ мой, прошу Тебя и молю: да познають, что Ты— начало безначальное, неизмѣнное, вѣчное; Ты можешь оживить, кого хочешь, и умерщвляешь, какъ хо-чешь!» Святой Іоаннъ сказалъ еще: «Именемъ Іисуса Христа, Господа и Бога моего, возстанетъ дѣвица сія!» И дѣвица тотчасъ же встала такою, какою она была раньше; и исхитилъ онъ душу ея изъ рукъ шеола. Когда</p>
---	---

<p>გუამსავე თვსსა: და ვ~რ იგი მოიყვანეს ანგელოზთა: და მიაქციეს სული მისი გუამსავე თვსსა: და ვ~რ იხილა იოვანწ ვედრებასა მის-თვს. მაშინ შეშინდა აპ~რონ: რაშიდი ამირა ამირა მომლი ფრი~ად: შეიპყრნა განკვრვებამან დიდმან.</p> <p>XVIII. მაშინ ბრძანა დაცადება მტერობა ბერძენთა თანა: და ბრძანა გამოცხადებად შჯულისა და ყოველთა წესთა ქრისტეანეთასა და სიხარულსა მათსა:</p>	<p>эмир-ал-мумининъ Ааронъ Рашидъ увидѣлъ, какъ ангелы привели душу ея и вернули въ тѣло ея и какъ Іоаннъ молился о ней, онъ очень испугался и удивленіе великое объяло его.</p> <p>XVIII. Тогда онъ повелѣлъ прекратить вражду съ греками и приказалъ христіанамъ проявлять вѣру свою и чины, равно радость и служ-</p>
--	--

4 მისა. 21 მუაკუდინებ. 29 თვსა. 29-30 იოვანე. 33-34 დაცადებად: მტერობად.

<p>და სამსახურებელთა მათთა უშიშად და უფარველად: და აღჰკადა ქრისტეანეთაგან ყოველი ხარკი და ჭირი: და წუნობა: რ~ ვერვინ იკადრებდა გამოცხადებად განსაცდელთა მათ-გან. რომელი შემთხუეოდა ქრისტეანეთა სისხლისა მის-თვს: და წარწყმედისა კაცთადას. მათ ჟამთა შინა: და ბრძანა აღშწნებად ეკლესიათა. ყოველსა საბრძანებელსა შინა მისსა. ხ~ ამბა იოვანწს-თვს. ბრძანა ყოველივე რადაცა ინება მიმადლებად მისსა.</p> <p>XIX. ხ~ წმიდამან იოვანე: უპყრა ჯელი ფინეზს და წარიყვანა ქალაქად რაკადსა: რომელსა ჰრქვან ვასტი. და ნათელსცა ფინეზს სახელითა მამისადათა და მისადათა და სულისა წმიდისადათა. და მისცა მას საიდუმლოდ ქრისტესი. ჯორცი და სისხლი მისი. და იხილეს ყოველთა მათ. რომელნი მოსრულ იყვნეს მუნ ფინეზ წყალსა შინა და ღელვად იგი აღიწია ვიდრე თხემადმდწ. და გამოსახათავსა ზედა მისსა სახწ ჯუარისა. და კუალად ეგო წყალი ადგილადვე თვსსა. და დაადგრა ევფრათი ვ~ა ზღუდწ. ამართებული: ხ~ ნათელ იღო ფინეზ აპრილსა შვდსა და ნათელ სცა ფინეზ სახლეულთა მისთა ყოველთა: და იყო</p>	<p>бы безъ страха и прикрытія. Онъ освободилъ христіанъ отъ всякихъ податей, невзгодъ и пренебреженій, ибо тогда никто не осмѣливался, боясь крови и погибели человѣческой, чинить христіанамъ тѣ испытанія, которымъ подвергаемы были они. И приказалъ онъ строить церкви по всему царству своему и дать аввѣ Іоанну все, что ему было угодно.</p> <p>XIX. Святой же Іоаннъ, подавъ руку Финеесу, взялъ его <въ ту часть> горада Ракки, которая называется Васти, и крестилъ его во имя Отца, и Сына, и Святого Духа, а также преподалъ ему таинство тѣла и крови Христовой. Всѣ пришедшіе туда видѣли Финееса въ водѣ, причемъ волны, поднявшись даже до темени его, изобразили надъ головою его знаменіе креста и снова вернулись на мѣсто свое: Евфратъ оставался, какъ стоящая стѣна. Финеесъ крестился седьмого апрѣля; онъ крестилъ всѣхъ въ родѣ своемъ, причемъ число всѣхъ крестившихся</p>
---	---

რითა: მორწყე ნერგი იგი: ჭემმარიტი: დანერგოვლუ მოციქოვლთაჲ:	дати оросиль древо истинное, апосто- лами насажденное, въ долинахъ
---	---

1 მისა. 5 ნოენბერსა. 6 ავწენფ. 7 ოვრაჰელისაჲ. 12 შემოვკრებოვლნი.
12-13 ქეს.

<p>აღმოცენებოვლი დელეთა ეკლესიისათა: აღსარებაჲ სამებისაჲ: ღმრთისა სიტყვაჲ დედასა: ოჲს დ გჲი. სიტყუანი საღმრთონი და ჳმანი: შემამ- კობელნი და სწავანი საწადელნი: ენითა: ცეცხლებრითა მოტყინარედ მოეფინნეს: ვითარცა ნათელი: მოოვკლებელი: სავ- სეჲ მცხინვარებითა: საღმრთოჲსა მოძ- ღურებისაჲთა აღივსო: ნაყოფითა შოვე- ნიერთა: ტაძარი წმიდაჲ: ეკლესიაჲ დიდებოვლი: და ნაკადოვლნი მადლ- თანი: აღმოდიან მას: დაიხარებს ბრწყი- ნვალედ: შვილთა თვსთა თანა დღესას- წაოვლსა შენსა: იოვანე: მიოვთხრობს შრომათა შენთა: ღირსად საგალობლო შვილო:</p> <p>ოგლბსა: დ მონებისა მის-გან:</p> <p>ჳოვნებათა დამბადებლო: და ოვგოვ- ლის-ხმოთა განმბრძნობლო: ქრისტე სიტყოვო ღმრთისაო მომეც სიტყოვოჲ სიბრძნისაჲ: რა ღირსად: შევამკობდე ქებით: იოვანეს ჭემმარიტსა მდდელთ- მოძლოვარსა:</p> <p>შედის მოვკლით-გან გამოგარჩია: ჳოვ- რად რჩეოვლად სარწმონოებისად: და- ფაროვლთა მეცნიერმან და გარწმონა შენ ტვრთვად: ოვსასყიდლო: მარგა- ლიტი წმიდაჲ: აღსროვლებაჲ წმიდათა აღსროვლებაჲ წმიდათა მცნებათა მის- თაჲ:</p> <p>ტრთი ძეჲ თანაგანმეგებელი: მამისა და სოვლისა წმიდისაჲ: ორითა მით ბოვნე- ბითა ჳქადაგე მდდელთ-მოძლოვარო: იოვანე: შს მემობართასა: განოვყოფელად და შეოვრევენელად:</p>	<p>Церкви прозябшее, — исповѣданіе Троицы. Матери Слова Божія... Тропарь, <гласъ> 1, плагальный. Глаголы божественные, вѣщанія благоукрашающія и ученія вожде- лѣнныя языкомъ огненнопылающимъ разлились, подобно свѣту неизсякае- мому, полному теплоты божествен- наго ученія. Плодами красивыми наполнился храмъ святой, Церковь славная, въ которой проистекають источники благодати; она свѣтло ра- дуется вмѣстѣ съ чадами своими празднеству твоему, Іоанне, возвѣ- щая труды твои, чадо достовоспѣ- ваемое!</p> <p>«Поимъ» (I пѣснь канона), <гласъ> 1. Отъ работы... Создатель естество и вразумитель неразумныхъ, Христе, Слове Божіе, дай мнѣ слово мудрости, дабы до- стойно украсить похвалами Іоанна, истиннаго архипастыря.</p> <p>Отъ утробы матери намѣтилъ тебя Тайновѣдецъ избраннымъ сосу- домъ вѣры и убѣдилъ тебя носить безцѣнную и святую жемчужину— исполненіе святыхъ заповѣдей Его.</p> <p>Единаго Сына, Соуправителя От-цу и Духу Святому, въ двухъ нераз- дѣльныхъ и несліянныхъ естествахъ проповѣдалъ, святителю Іоанне, сре- ди хулителей.</p>
--	--

<p>დაოჯტევენელსა: მხლესა: ზეშთა ბოჯნებისა: წოჯალით ოჯხილავსა: ნათელსა და- ოჯლამებელსა: წინადწარ ხედევდი: თოჯალითა სოჯლისადთა ღმერთ-შემო- სილო: და სიყრმით-გან გაქოჯნდა: და- საბამი სიბრძნისაჲ შიში ღმრთისაჲ: რომლითა დაოჯყვენ პირნი მგმობარ- თანნი: და ჰსუფევ ზეცისა სასოჯფევე- ლსა: თხილე რად ბრძენო ზამთარი განბჯნე- ბოჯლი: ეკლესიათა-თჯს: აღბროჯლი მჯდომისა მიერ განლაღებოჯლისა: ღმობიერად ითხოვდი: შეწვენასა ღმრთისა-გან მღდელო-მოდლოჯარო: და მოიღე მის-გან თხოაჲ შენი: ვითა- რცა მონამან სარწმოჯნომან: აჯკორცოთა წესთა: მთავარი გაბრი- ელ მოივლინა: მაღლისა მიერ: ხარე- ბად შენდა: ძლევესა მტერთა შენთასა: ვწა იგი პირველ: მღდელისა ზაქარი- ასა შობისა-თჯს: წინამორბედისა იო- ვანედისა: და მან მოსპო მწოჯხარებაჲ შენი: დიდებოჯლი იქ: გნძლსა: ლოდი რომელ შეოჯრაცხ: თითარცა აღოჯთქოჯა მჯსნელმან: სა- ყოჯარელთა თჯსთა მიცემად სიტყო- აჲ სიბრძნისაჲ: რაჟამს იგი წარდგენ წინაშე მძლავრთასა სიტყჯს-გებად: აჰა დღეს აღესროჯლა ჰქემმარიტად: რწ იოვანედს მიერ: საღმრთოჲთა მით სიბრძნითა: დაოჯყვენ პირნი ოჯღმრ- თოთა მგმობართანნი:</p>	<p>Невмѣстимаго.... «Вонми» (II п.). Превыше ествѣ. Незримый глазами невечерній свѣтъ ты предвидѣлъ, богоносный, духовными очами и отъ юности имѣлъ начало премудрости — страхъ Божій, которымъ заградилъ уста хулителей; пребываешь <нынѣ> во царствіи не- бесномъ. Видя, премудрый, зиму свирѣпую, возбужденную противъ церквей воз- гордившимся врагомъ, умиленно про- силъ, святителю, помощь отъ Бога, и, какъ рабъ вѣрный, получилъ про- симое. Безплотныхъ чиновачальникъ Га- вриилъ посланъ былъ къ тебѣ отъ Вышняго возвѣститъ тебѣ побѣду надъ врагами твоими, какъ <посланъ былъ онъ> раньше къ священнику Захаріи <возвѣститъ ему> о рожденіи Предтечи Іоанна, и онъ утолилъ пе- чаль твою. Преславное сбылось... «Утвердися» (III п.) Камень, его же небрегоша... Обѣщаніе Спасителя дать люби- мымъ своимъ слово мудрости, когда они предстанутъ предъ насильниками для отвѣта, вотъ сегодня исполнилось воистину, ибо черезъ Іоанна боже- ственною мудростью Онъ заградилъ уста безбожныхъ хулителей.</p>
--	--

<p>ტხილე ჰმამაღლად ღირსო: სიბრძე იგი გონებისა თოჯალთაჲ: ჰოჯრისა მას ბოროტად მგმობარსა: და დაეც ძალი</p>	<p>Громогласно обличать ты, препо- добный, слѣпоту мысленныхъ очей злехульнаго еврея и силой боже-</p>
---	--

<p>ოჯღოჯური: ძალითა საღმრთოთა რო- მელი გემოსა: რაჟამს იგი ჰქადაგე ბრძე- ნო ქედ მამისა მაღლისა: თანამფლო- ბელი სოჯლით წმიდიითჯრთ:</p> <p>ჩოჯ იქადინ აწ სილაღით: მოქადოჯლი აჩრდიღთა მით შჯოჯლისათა რ~ სძღია მას დღეს ჯოჯარით მოქ<ად>ოჯღმან მოწაფემან ქრისტეღმან ჰემმარტმან: და განკჯრვნა გონებანი: მძღავრთა ოჯღოჯლოთანი: მაღლითა საღმრთოთა: ბრძენმან იოჯანე:</p> <p>ლოღი რომელ მოგოჯესწავა: ო~ო მ~სა: კოჯერთხი:</p> <p>ტღთა ზედა მოციქოჯღთასა ამჯედრ- და მხოლოდ-შობილი სიტყოჯაღ ღმრთისა: ვითარცა თქოჯა საღმრთო- მან ამბაკომ: რომელთა ბევრ წიღად: ოჯწოდა წინაღწარმეტყოჯელმან: ხ~ იოჯანე ბრძენმან: ქადაგა მხოლოდ ღმერ- თად და კაცად სოჯღღად:</p> <p>სიტყოჯაო მამისაო ქრისტე: გამოჩინე- ბაღ შენი შორის ორთა მათ ცხოვეღთა: მამისა და სოჯღისა ქადაგა: ღმრთის- მხიღვეღმან ამბაკომ: ხ~ იოჯანე: ბრძენ- მან აღგარა შენ: შობილი ჯორცითა ქაღწოჯღისა-გან:</p> <p>ჩმერთი ღმრთისა-გან გამოსოჯღლი: სი- ტყოჯაღ ოჯსხეოჯღლოდ შობილი ღმრთე- ეღბით მამისა-გან: ოჯქადაგა ამბაკომ:</p>	<p>ственной, въ которую ты былъ обле- ченъ, низложилъ силу слабую, когда проповѣдалъ, премудрый, Сына Все- вышняго Отца, Совладѣтеля Духу Святому.</p> <p>Да не хвалится нынѣ горделиво хвалящійся тѣнью закона, ибо его побѣдилъ сегодня хвалящійся кре- стомъ истинный ученикъ Христовъ; и удивилъ премудрый Іоаннъ благо- дателью божественною умъ насильни- ковъ беззаконныхъ.</p> <p>Камень, оныже предзнаменовася. «Услышахъ, Господи» (IV и.)— Жезлъ...</p> <p>На колесницахъ апостоловъ, кото- рыхъ многократно призывалъ про- рокъ, возѣло Единородное Слово Божіе, какъ сказалъ божественный Аввакумъ; мудрый же Іоаннъ про- повѣдалъ Единаго Богомъ и человѣ- комъ совершеннымъ.</p> <p>Слово Отчее, Христе! явленіе Твое между двухъ Пребывающихъ, — Отца и Духа, проповѣдалъ богови- децъ Аввакумъ; мудрый же Іоаннъ исповѣдалъ Тебя, рождшагося плотью отъ Дѣвы.</p> <p>Бога, отъ Бога ишедшаго, Слово безплотное, по Божеству отъ Отца рожденное, проповѣдалъ намъ Авва-</p>
--	---

1 სიბრძე. 3 ბოჯროტად. 9 ნწოჯ. 12 მოწამემან. 12-13 ქ~ეს მან. 27 ოჯრთა.
19 ამბაკოჯმ.

<p>მითი ჩრდიღლოდ მომავღად: სძალი- სა-გან ოჯქოჯრწინებღელისა: რომელი სა- ნატრელმან. იოჯანე ქადაგა წინაშე მძღავრთა: ვერ მოსწოჯთეღბა მოჯნებაღ ჩოჯენი: ღ~თ გ~ნსა: ღმერთი ხარ მშჯღღობისაღ:</p>	<p>кумъ идущимъ отъ горы пріосѣнен- ной, – Дѣвы безневѣстной; вожде- лѣнный же Іоаннъ проповѣдалъ его передъ насильниками.</p> <p>Не постигаетъ естество наше... «Отъ нощи» (V п.) Богъ еси мира...</p>
--	---

<p>Ինչպես: ესაია მსგავსად ძალისა: ო~ ი მჯდომარე საყდართა ზედა: რომელსა წმიდაარსობით აქებდეს ოჯკორცონი: ხოლო შენ ღირსო იოვანე მალლით მოიღე მადლი: ძალისა საღმრთოდა: და ჰქადაგე სამეზაჲ ერთი ღმრთეზაჲ.</p> <p>Խომელ არს: ბრწყინვალეზაჲ დიდებო- სა: მამისა და ხატი ძლიერებისა: ღმერთი განმგებელი ორთა მათ თვთე- ზათა: ძე მხოლოდ დაოკსაზამოდ ჰქა- დაგე ღირსო: და ასწავე მამაო: ოჯრწმოჯ- ნოთა მართალი აღსარეზაჲ:</p> <p>სროკლებით: მოიღე ძალი ზეგარდა- მოდ: სანატრელო მღდელო-მოდლოჯარო იოვანე: და მსგავსად მქსნელისა ოჯბრ- ძანებდ სოკლთა ბოროტთა: და განსდე- ვნენ კელმწიფეზითა მის-მიერითა: ხ~ მგომბარი იგი ოჯტყოჯ იქმნა სიტყვთა შენითა:</p> <p>ღმრთის-მშობელად: ღ~ ღტესა: პირველ იონა: სსასწოკლითა: შეიმკვე მღდელო-მო- ძლოჯარო და ლოკვითა განჰკსენ ენისა ოჯტყოკეზაჲ: ჰოჯრისა მის: რომელ იგი მოელო პატიჲად: ოჯწმოჯნოებისა-თვს სწავლათადა: რ~ ა იკსნე საცთოჯრისა- გან: და შესწირო ღმრთისა: ვითარცა მხსოჯერჰლი:</p>	<p>Исаія по силѣ своей видѣлъ сѣ- дящаго на престолѣ Господа, Кото- раго, славословя, хвалили безплот- ные; ты же, преподобный Іоанне, свыше получилъ благодать небесной силы и проповѣдалъ Троицы единое божество.</p> <p>Ты, преподобный, проповѣдалъ Того, Кто является сіяніемъ славы Отчей и образомъ крѣ- пости, – Бога, проявив- шагося въ двухъ единствахъ, единаго безначальнаго Сына, и научилъ, отче, невѣрныхъ правому исповѣданію.</p> <p>Обильно пріялъ ты, вождельный святитель Іоаннъ, вышнюю силу и, подобно Избавителю, повелѣвъ злымъ духамъ, изгналъ ихъ силою Его; хулителъ же тотъ сдѣлался нѣмъ по слову твоему.</p> <p>Яко Богородицу... «Возопихъ» (VI п.) Первѣе Іона... Чудомъ украсился ты, святителю, и молитвою разрѣшилъ еврея того отъ нѣмоты языка, постигшей его въ наказаніе за невѣріе ученію <твоему>, дабы избавить его отъ соблазна и принести въ жертву Богу.</p>
--	---

9 მჯდომარე. 10 ოჯკორცონი. 17 ოჯრთა.

<p>Շտոյոჯմოკლისა მის: მაცხოვრისა ჩოკ- ენისა ჰუმმარიტად მცნებისა სასოებითა: არად შესძრწოჯნდი ნეტარო: არამედ კა- დნიერად შესვ სასოკმელი იგი მწრაფლ მომაკოკდინებელი: ხოლო: დაიცევ ოჯვ- ნებელად: ძალითა მით საღმრთოდითა: ზეგა<რდამოდითა>: Մცხინვარეზითა საღმრთოდსა მადლისა- დითა: განათლდა პირი შენი ვ~ ა მზედ: ყო- ვლად ქებოკლო: რომლითა შეძრწოჯն- დეს წინააღმდეგომნი: და მართლოკოკვნ</p>	<p>Истинно упоая на данную Спа- сителемъ нашимъ зановѣдъ, ты не испугался, блаженный, но дерзновен- но выпилъ чашу, мгновенно умерщ- влявшую; божественною же и выс- шею силою ты остался невредимымъ. Теплотою божественной благо- дати просіяло лице твое, какъ солн- це, всехвальный; этимъ смутились супостаты и, пристыженные, обра- тились вспять; ты же, радуясь ду-</p>
--	---

<p>იქცეს სირცხლეოვლი: ხ~ შენ იხარებ სოვლითა და აქებ ქრისტესა ღმერთ-შემოსილო:</p> <p>ორთა მოვცელთა: კ~ლსა: გოვლის-წყრომასა მძლავრისა-სა: იმრთისა სიტყოვად დაოვსაბამო: ოვბ-ილავი იხილვა ოდესმე: მეოთხედ სამთა შორის: ყრმათა აბრამეანთა: და შემწოვ-ველებად იგი: საკოვმილისა მის ცოვარად შეცვალა და ყრმანი იქსნა: ხ~ შენ ნეტარო: დაშრიტე ცეცხლი იგი საცოვრისად: და ოვჩინო ჰყავ რისხვად: მძლავრისად იოვანე:</p> <p>ჰაჰსენ წინაღმდგომად მძლავრთად: ვ~ა ქსელი დედამზარდლისად: ნეტარო იოვანე: და ღელვათა მათ შინა: ოვრწ-მოვნოებისათა ჰღელევედ ღირსო: ნავითა მით მართლისა სარწმოვნოებისადათა: ვ~ა გეტვრთა შენ: აფრად ჯოვარისად: და მოწვენოვლ იქმენ ზეცისა ნავთ-სადგოვრსა: მამაო სანატრელო: 'ჰკალნი იგი ცოდვისანი: შესწოვენ ენი-თა ცეცხლისადათა: ნეტარო იოვანე:</p>	<p>шой, хвалишь Христа, богоносный!</p> <p>Двѣ утробы.... «Благословенъ еси» (VII п.) — Гнѣвъ мучителя.... Безначальное и незримое Слово Божіе, показавшись нѣкогда четвертымъ среди трехъ отроковъ авраамстихъ, жгучесть печи преложило въ росу и спасло отроковъ; ты же, блаженный Іоаннь, угасилъ огонь соблазна и сдѣлалъ невидимымъ гнѣвъ насильника. Ты разрушилъ противодѣйствіе насильниковъ, какъ паутину, блаженный Іоаннь, и по волнамъ невѣрія бурно носился, преподобный, на кораблѣ правой вѣры; имѣя крестъ въ качествѣ парусовъ, ты достигъ небесной пристани, отче вождельный. Тернія грѣха, заглушающія дерево вѣры, и языки, злословящіе Бога, сжегъ ты, блаженный Іоаннь,</p>
--	--

<p>შემაშფოთებელი: ნერგთა სარწმოვნოებისათა: ენანი იგი ბოროტად მადიღებელი ღმრთისანი: და ვ~ა ვარდი: ადა-ყოვავილე: ნაყოფი ოვბიწოდ: მართლ-მადიღებლობისად: ორნატთა გოვლისათა: სამებასა ერთარსებასა: აკ~ხსა: სიბრძნით სიმქნედ აჩოვენეს: 'ხოვკითა შენითა მამაო: სათნოდ ღმრთისა შეწიროვლითა: აღასროვლებდ სასწაოვლთა ოვრიცხოვთა: რაჟამს განჰკოვრნენ კელნი იგი განქმელნი: ოვრწმოვნოისა მის ჰოვრისანი: რომელი განისწავლა გოვემათაგან: და სარწმოვნოებით შეგივრდა შენ: და ღირს იქმნა შენ მიერ: მეორედ შობასა წყლითა და სოვლითა წმიდითა:</p>	<p>языкомъ огненнымъ и въ бороздахъ сердцеъ распустилъ ты, какъ розу, непорочный плодъ православія.</p> <p>Троицу единосущную.... «Благословите» (VIII п.) — Въ мудрости мужество показали.... Молитвами твоими, благоугодными Богу, ты, отче, совершилъ безчи сленное множество чудесъ, когда исцѣлилъ сухія руки невѣрующаго еврея, который, будучи проучень бѣдствіями, съ вѣрою припалъ къ тебѣ и удостоился отъ тебя второго рожденія водою и Духомъ Свя-</p>
--	--

<p>წანაარსი სიტყოვად ოჯამომ: სწორი მამისა და სოვლისა: ერთი ქრისტე ღმერთი და კაცი სროვლი: <ჰქადაგე შენ> და დაჰბეჭდე სიტყოვასა სასწაოვლითა: რომელი წამებითა საქმეთადათა ჰრწმენეს ოჯრწმოვნოთა მათ: ოვძლეველი ძალი ქრისტელსა ჰქმმარითი:</p> <p>შოგეცა ძალი ზეგარდამომ: ლოცვითა შენითა ღირსო: ა~დ აღადგინე საფლავით მკოვდარი იგი განხრწნილი: ვ~ა მქსნელმან ოთხისა დღისა ლაზარე: ხ~ შენ ოვალრეს ბოვნებათა: კაცობრივთა: აღმადღდი იოვანე: რაჟამს ცოცხალი წაროვდგინე: მრავალჟამისა იგი დაფლოვლი: და დაკს~ნილი: მშობელთა ოვვნებელად:</p> <p>ცხოვრებისა სასოდ: აღ~ბსა ძლეოვლ იქმნეს:</p>	<p>ТЫМЪ. Единосущное и безначальное Слово, равное Отцу и Духу, — единого Христа Бога и человека совершенного <проповѣдалъ ты>, подтвердивъ слово чудесами; невѣрующіе же повѣрили въ непобѣдимую и истинную силу Христа свидѣтельствомъ дѣлъ.</p> <p>Пріявъ силу свыше, молитвами твоими, преподобне, воздвигъ ты отъ гроба покойницу истлѣвшую, какъ Избавитель четырехдневнаго Лазаря; и ты, Іоанне, вознесся превыше человеческого естества, когда представилъ родителямъ невредимой давно погребенную и разложившуюся.</p> <p>Упованіемъ жизни.... «Величить» (IX и.). Побѣждены были...</p>
---	--

4 ოვრნატა. 7 სიმკნე. 19 სწოვრი. 20 ქ~ე. 24 ქ~ესა. 30 ოვალრეს.

<p>ღვხილავსა: თოვალთა-გან მხილვარეთა: ნათელსა ყოვლად-მოვკლებელსა: საღმრთოთა საყოფელთა: ტამართა მათ კელთ-ოვქმნელთა დამკვდრებოვლ ხარ ღირსო წინაშე სამებ~სა: წმიდაო იოვანე: დიდო მდდელთ-მოძლოვარო:</p> <p>ძლეოვლ იქმნა: ძალი ბელიარედის: ძალითა მით ოვძლეველითა: რომელ შეგემოსა ოვხილავთა და ხილოვლთა მტერთა წყობასა: ნეტარო იოვანე და ყოვლით კერძო მძლე ექმენ: მძლავრებასა წინააღმდგომთასა: მდდელთ-მოძლოვარო იოვანე:</p> <p>ღმრთისა მიერ გამოსჩნდი იოვანე: ხოვროთ-მოძლოვარად ჰქმმარიტად: ბრძენო: და აღაშწნე ღირსო: ტამარი მართლისა სარწმოვნობისა: საფოვძველსა მას ზედა: დამყარებოვლსა ქრისტელს მოციქოვლთასა: და შეამკვე იგი მადლითა</p>	<p>Въ неприступномъ для глазъ созерцающихъ и неизсякаемомъ свѣтѣ, въ селеніяхъ божественныхъ, — храмахъ нерукотворенныхъ, живешь ты предъ Святой Троицей, святыи Іоанне, великий архипастырю!</p> <p>Побѣждена сила велиара силою непобѣдимую, въ которую ты былъ облеченъ, блаженный Іоанне, сражаясь съ невидимыми и видимыми врагами; со всѣхъ сторонъ одолѣлъ ты, святителю Іоанне, насиліе супостатовъ.</p> <p>Показавшись отъ Бога истиннымъ архитекторомъ, ты построилъ, премудрый Іоанне, храмъ истинной вѣры на утвержденномъ Христовыми апостолами основаніи и украсилъ его благодатью священства.</p>
---	--

<p>მღდე<ლობისადა>: ო.წიშეთაჲს: ამაღლდა ქებაჲ შენი: ყოველთა მეტყოველთა სიტყვთა იოვანე: და ვერ შეოკძლებთ ღირსად: გალობად შენდა: ა~დ შეიწირე ოკღირსთაგან ბაგეთა კნინი შესხმაჲ და ითხოე ჩოვენ-თვს დიდი წყალობაჲ:</p> <p>დიდებოვლო: აქ~ბსა: ჭემმარიტებაჲ: წღმაღლდი ღირსო ვ~ათეზბიტელი: ეტლითა შრომათა შენთადა: რაჟამს ფრთოან ჰყავ გონებაჲ შენი: საღმრთო-</p>	<p>Хвала твоя, Иоанне, вознесена очень высоко словами всѣхъ способныхъ говорить; хотя мы и не въ состоянїи достойно воспѣть тебя, но прїими изъ недостойныхъ устъ малое сіе восхваленїе и выпроси намъ великую милость.</p> <p>Преславная.... На «Хвалите» <стихиры>. Истина... Вознеся ты, какъ Фезвитянинъ, на колесницѣ трудовъ твоихъ, когда, окрыливъ умъ свой исполненїемъ божественныхъ заповѣдей въ совер-</p>
--	--

8 ძლეოვლ იქმნა повтoreно два раза. 8-9 ბელიარესი. 17 აღაშენე. 18 საფარველსა. 20 ქ~ეს. 22 ოკზემთაჲს.

თა მცნებათა: სროკლებით აღსროკლებითა: და მიიწიე ზეცისა კამარათა:

ქაჟამს ლოცვითა: აღასროკლენ მამაო: საკვრველებათა სიმრავლენი: მოზიდე პირველ მგმობარი იგი: და შესწირე ღმრთისა: განზანილი ემზაზითა: და განათლებოვლი სარწმონეობითა:

საჯოვმილი იგი: მოტყინარედ დაშრიტე: ქრისტე სიტყოვო მამისაო: აგზებოვლი მტერისა ბოროტისა: ლოცვითა ღირსისა მღდელთ-მოდლოვრისა შენისადა: და შეჰკრიბენ განზნეოვლნი სამწყსონი:

წწ ოკმეტესად განიხარენს და განსცხრების: ქალაქი ოკრჰად და ქებით: პატივს ცემს საკსენებელსა შენსა: ღირსო იოვანე: და მოგიგებს შენ მ<ეო>ხად წინაშე ღმრთისა ოკკოვნისამდე: ქალწოვლო ღირსო.

женствѣ, достигъ ты небесныхъ сводовъ.

Совершивъ молитвами множество чудесъ, ты привлекъ къ себѣ, отче, того, который въ началѣ былъ хулителемъ, и принеся его, омытаго въ купели и просвѣщеннаго вѣрою, въ жертву Богу.

Молитвами достойнаго святителя Твоего Ты угасилъ, Христе, Слово Отчее, раскаленную печь, разженную злымъ врагомъ, и собралъ разсѣянную паству.

Нынѣ въ особенности радуется и ликуеть городъ Урха и чествуетъ похвалою память твою, преподобне Иоанне, имѣя тебя ходатаемъ предъ Богомъ во вѣки.

Дѣво достойная.....

Протоіерей Кор. Кекелидзе.

31 октября 1913 г. Тифлисъ.